

Design kolekce dámské obuvi ve spolupráci s konkrétní firmou

Bc.A. Hana Novotná

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Hana NOVOTNÁ**
Osobní číslo: **K09304**
Studijní program: **N 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design obuvi**

Téma práce: **Design kolekce dámské obuvi ve spolupráci s konkrétní firmou**

Zásady pro vypracování:

Praktická část:

1. Vypracujte modelové řešení vámi navrženého typu obuvi, provedení minimálně tři až čtyři páry.

Předložte kresebné návrhy, které obsahují a dokladují vývoj vámi vybraných řešení designu tohoto typu obuvi.

2. Vaším úkolem je vypracovat originální, esteticky působivé řešení tohoto typu obuvi, při respektování technologických a funkčních požadavků.

3. Technika:

Dokumentační zpráva s kresebnými přílohami postupu a vývoje designu ve formátu A4, doplněná posterem ve formátu 100 x 70 cm, v tištěné formě na ploteru.

4. Součástí předložené práce je předání jak textové části, tak i prezentace ve formátu 100 x 70, na nosičích CD ve dvou vyhotovení.

Teoretická část:

Historie i současnost skandinávské obuvi, její specifika a výrazné pojetí.

Rozsah diplomové práce: viz zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz zásady pro vypracování
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/umělecké dílo

Seznam odborné literatury:

Firemní literatura, prospekty, časopisy: ARS Sutoria, MASTER IDEA PELLE
Kožařství, Textilní žurnál, odborné časopisy a zdroje z internetu
odborné časopisy – Historie oděvů, a další.

Vedoucí diplomové práce: **MgA. Jana Buch**
Ústav designu oděvu a obuvi
Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **16. května 2011**

Ve Zlíně dne 1. února 2011

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.
děkanka

doc. Mgr. Ivan Titor
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 5.4.2011

Hana Novotná
Jméno, příjmení, podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídnou k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V teoretické části diplomové práce se zabývám vývojem skandinávské obuvi od svých prvopočátků až po současnost. Snažím se nastínit proč je skandinávský pohled na design tak specifický.

Praktická část práce pojednává o řešení kolekce dámské obuvi ve spolupráci s dánskou firmou ECCO. Kolekce se stává z dámské obuvi na šněrovadlo, baleríny a sandálu ve dvou variantách. Také zde přiblížím historii a filozofii této firmy.

Klíčová slova:

Skandinávie, design, balerína, sandál, ECCO, historie, filozofie

ABSTRACT

The theoretical part deals with the development of Scandinavian shoes from their earliest beginnings to the present. I try to outline why the Scandinavian view on design is so specific.

The practical part deals with the solution to women's shoe collection in collaboration with the Danish company ECCO. The collection became the women's shoes on a shoestring, ballerina shoes and sandals in two variants. Also, here taste of history and philosophy of this company.

Keywords:

Scandinavia, design, ballerina, sandal, ECCO, history, philosophy

Můj velký dík patří zaměstnancům firmy ECCO, zejména Haně Wessenberg, které vděčím za to, že jsem mohla svou práci realizovat právě v ECCU. CAD konstruktérovi Jensi Peterovi Bradvickovi a Gitte Nelson za ochotu a pomoc s konstrukcí a následnou realizací mé diplomové práce.

Mé díky dále patří vedoucí ateliéru designu obuvi paní Janě Buch za pomoc s desénovou částí diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 HISTORIE A SOUČASNOST SKANDINÁVSKÉ OBUVI.....	10
1.1 PRAVĚK.....	11
1.2 STAROVĚK.....	12
1.2.1 Románské období.....	13
1.2.2 Období stěhování národů	14
1.2.3 Vikingové.....	16
1.3 STŘEDOVĚK.....	17
1.3.1 Raný a vrcholný středověk.....	17
1.3.2 Pozdní středověk	18
1.4 RENESANCE.....	19
1.5 BAROKO A ROKOKO.....	20
1.6 19. STOLETÍ	23
1.7 20. STOLETÍ	25
1.8 LIDOVÁ A REGIONÁLNÍ OBUV	27
1.9 SOUČASNOST.....	29
1.10 SKANDINÁVSKÝ DESIGN.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
2 DESIGN DÁMSKÉ OBUVI VE SPOLUPRÁCI S KONKRÉTNÍ FIRMOU	35
2.1 FIRMA ECCO	35
2.1.1 Historie firmy	36
2.1.2 Řemeslo.....	37
2.1.3 Filozofie firmy	39
2.2 ZADÁNÍ ÚKOLU	40
2.2.1 Koncept	40
2.2.2 Inspirační zdroj.....	40
2.2.3 Barevnost.....	41
2.2.4 Materiály	41
2.3 MODELÝ.....	42
2.3.1 Design modelů	42
2.3.2 Kolekce 1	43
2.3.3 Kolekce 2	44
ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	47
SEZNAM OBRÁZKŮ	48
ZDROJE OBRÁZKŮ	50
SEZNAM PŘÍLOH.....	51

ÚVOD

Teoretická část práce je v první řadě zaměřená na historii skandinávské obuvi. Jednotlivé historické mezníky jsou seřazeny chronologicky a v každém období jsou popsány stěžejní typy obuvi. Dále jsem se zaměřila na současné designéry obuvi a přiblížila jejich práci. Skandinávský design má svou jedinečnou podobu, kterou se také snažím do své práce zahrnout. Tématem skandinávského designu obuvi a také designu jako takového se bohužel zabývá velmi málo českých publikací. Informace pro svou práci jsem tedy čerpala především z cizojazyčné literatury a zdrojem informací, především k současnému designu mi byl také internet. Díky tomuto úkolu jsem si rozšířila vědomosti z pohledu historie, ale především mě zaujal výše zmiňovaný „skandinávský design“ jako pojem, který v těchto severských zemích vznikl.

Realizace praktické části mi dovolila nahlédnout do prostředí zahraniční firmy, která má velice silné postavení na trhu s obuví. Přestože je produkce firmy ECCO zaměřená na obuv komerční, klade současně důraz na kvalitu zpracování a komfort. Příležitost realizovat modely pro mou diplomovou práci v natolik prestižní firmě, jíž ECCO rozhodně je, pro mě byla obrovským přínosem a cennou profesní zkušeností.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE A SOUČASNOST SKANDINÁVSKÉ OBUVI

Předmětem mého zkoumání je skandinávská obuv, tedy obuv severských zemí Norska, Švédska, Finska a Dánska. Výše zmiňované téma jsem si vybrala nejen proto, že realizaci praktické části diplomové práce jsem prováděla v dánské firmě ECCO, ale také proto, že skandinávský design je mi velice blízký. Vypracovala jsem určitou sondu do minulosti, abych zjistila, zda se základní prvky, které dělají skandinávský design svébytným pojmem, objevují již v dávné historii, anebo se jedná o pojem 20. století.

Skandinávie má svou výraznou identitu, která se ve vikingské době rozšířila na jih i na východ přes velkou část Evropy, a na západ k Islandu, Grónsku a Severní Americe. Přestože jedny závěry tvrdí, že obuv severských zemí se v podstatě neliší od zbytku Evropy po všechna období, můžeme zde nalézt značné rozdíly, a to v důsledku klimatických změn, odlehlých osad a řídkostí obyvatelstva, které se vymykaly běžné módě. Objevuje se zde takzvaná lidová obuv, která je uzpůsobená, tak aby v ní nebyl problém na severu přežít.

I přes množství stylů obuvi existují ve Skandinávii v zásadě dva hlavní typy a dále pak jejich kombinace s užitím současné podešve a jejich variant. Prvním typem je sandál, tato obuv je oblíbená především v teplejších částech světa a jednotlivé typy se od sebe liší umístěním řemíků. Druhým základním typem je uzavřená obuv pro chladnější části světa, zde se předpokládalo, že sloužila především lovcům.

Teplotní rozdíly, místní podmínky terénu, typu sněhu, vlhkosti, stejně jako vlivy od sousedních více prosperujících národů, nebo těch, kteří žijí v příjemnějších klimatických podmínkách, jsou důsledkem postupné přeměny klasického sandálu, kdy lidé začali v chladnějších podnebí obouvat do těchto sandálů punčochy a posléze tuto obuv zcela přizpůsobili na obuv zimní vhodnou především na sněhovou pokrývku a drsnější podmínky severu.

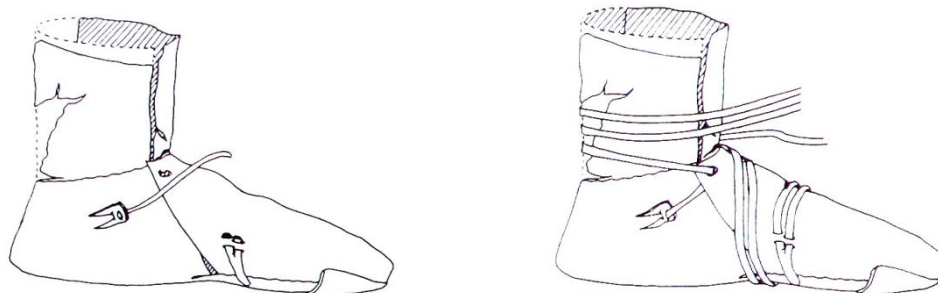
1.1 Pravěk

Pravěk je období dějin lidstva, ze kterého nejsou dochovány žádné písemné prameny, jedná se o období vzniku a vývoje člověka, lidské společnosti a kultury. Pravěk je tak nejstarší a nejdéle trvající dějinnou etapou. Z hlediska historie obouvání je za nejdůležitější epochu považováno období mladého paleolitu.

Obecná periodizace, která se liší pro různé oblasti světa i Evropy, je následující:

1. Doba kamenná (3 500 000 př. n. l. – 2 200 př. n. l. nebo později)
 - Starší doba kamenná, paleolit (3 500 000 př. n. l. – 8 000 př. n. l.)
 - Střední doba kamenná, mezolit (8 000 př. n. l. – místy 3 000 př. n. l.)
 - Mladší doba kamenná, neolit (na Blízkém východě 9 000 př. n. l., ve střední Evropě 5 500 př. n. l. – 4 000 př. n. l. a déle)
 - Pozdní doba kamenná, eneolit, chalkolit či doba měděná (4 000 př. n. l. – na Blízkém východě 3 500 př. n. l., ve střední Evropě 2200 př. n. l.)
2. Doba bronzová (2 200 př. n. l. – 750 př. n. l.)
 - Starší doba bronzová (2 200 př. n. l. – 1 600 př. n. l.)
 - Střední doba bronzová (1 600 př. n. l. – 1 250 př. n. l.)
 - Mladší doba bronzová (1 250 př. n. l. – 750 př. n. l.)
3. Doba železná (750 př. n. l. – 0)
 - Starší doba železná, doba halštatská (750 př. n. l. – 450 př. n. l.)
 - Mladší doba železná, doba laténská (450 př. n. l. – 0)

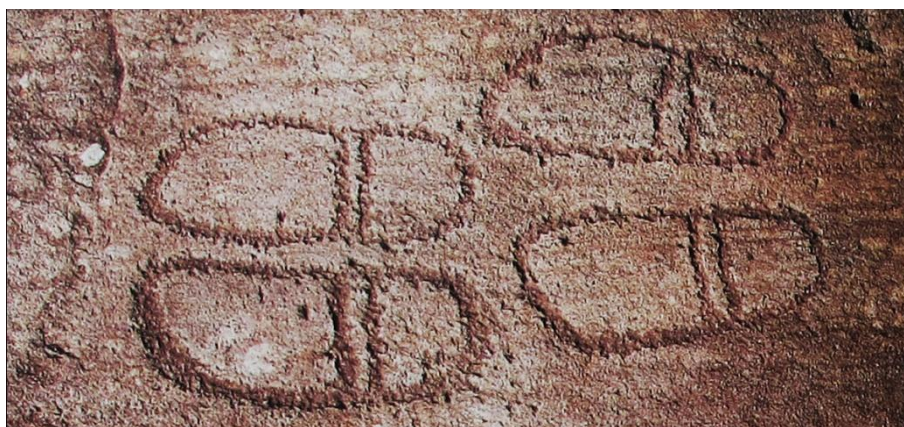
V raném období se bohužel nenachází mnoho dochovaných pozůstatků obuvi ze severovýchodních zemí. Víme o obuvi, která vznikla použitím jednoho kusu kůže, kdy podešev musela být dostatečně pevná, aby vydržela tvrdé nebo hrubé povrchy, zatímco svršková část byla z pravdla pohodlnější a pružnější, tedy zhotovena z lehčího materiálu, než podešev. Tato obuv byla obvykle vyrobena z jelení kůže, na nártu se nacházely otvory, které sloužily k protažení řemínku, který se dále vinul nad kotníkem, kde byl třikrát obtočen. Tento řemínek držel pohromadě celou obuv, co se týká podešve, je možné, že tato byla vykrojená až jako samostatný kus.

Obr. 1. Pánská obuv z jednoho kusu jelení kůže a nártu,

Somna, Norsko 365 – 265 př. n. l.

Existence takového obutí v Norsku a Švédsku je doloženo v Altě a Hegře, díky skalním rytinám z mladší doby bronzové. Zde se ve skále nacházejí rytiny obrysů nášlapné části podešve.

Obr. 2. Vyryté obtisky dvou párů podešví z mladší doby bronzové

Hegra, Severní Trondelag

1.2 Starověk

Termín starověk označuje historické období, které je podstatně kratší, než období pravěku. Datuje se od vzniku a rozvoje prvních civilizací na Středním východě, v oblasti Středomoří a v jižní a východní Asii, což lze časově označit od poloviny 4. tisíciletí př. n. l. a počátkem středověku v 6. až 7. století. „Konec starověku spadá do doby rozpadu římské resp. sásánovské říše, jenž nastal v důsledku stěhování národů a arabské expanze (zánik západořímské říše v roce 476, smrt císaře Justiniana I. v roce 565, smrt proroka Mohameda

v roce 632). Současní, především němečtí historikové označují období přerodu starověku ve středověk (od konce 3. až do počátku 7. století) za samostatnou etapu pozdní antiky.¹

Za této éry došlo k rozvoji zemědělství, hospodářství a písma. Dochovalo se také velké množství artefaktů, umožňující nám udělat si určitou představu o úrovni koželužství a obuvnictví.

1.2.1 Románské období

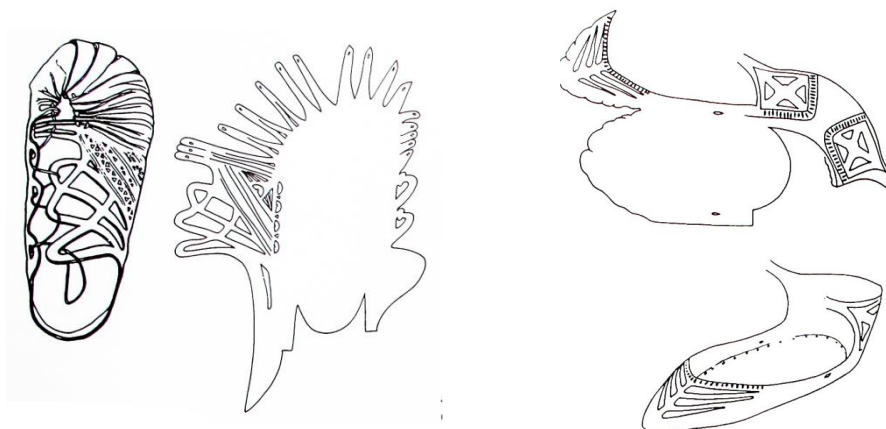
Toto období vzešlo na základě města Říma, založeného na Apeninském poloostrově, které vzniklo v roce 753 př. n. l. Římská společnost se postupem času vyvinula ve velice okázalou, nebylo neobvyklé, že se Římané během hostiny několikrát přezouvali i převlékali. Dokladů o dochované obuvi je z této epochy velice málo, poznatky lze čerpat především z uměleckých artefaktů. Oblíbenými typy byla caliga, calceus, campagnus a nejrozšířenějším modelem byl sandál tzv. sandalium.

Obr. 3. Půlpár obuvi z jednoho kusu usně, 3. století

Období starověkého Říma je z hlediska Skandinávského obouvání důležité především kvůli vzniku podešve jako takové. Řešení římské obuvi, a její podešve spočívalo v umístění několika vrstev usňových plátů do spodní části, přičemž obuv byla i nadále z jednoho kusu. Velký důraz byl kladen na vojenskou obuv, která musela odolávat dlouhým pochodům, a proto byla velice pevná. Tento vzor sloužící vojenským účelům, byl s obměnami používán až do poloviny dvacátého století. Obuv z jednoho kusu usně se v románském období vyznačovala úhledným patním švem ve tvaru písmene T. Tato obuv byla nalezná na pevninské části Evropy a také Británie.

¹ Wikipedie. [online]. Poslední editace 22. 4. 2011 [cit. 5. 5. 2011]. <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Starov%C4%9Bk>>.

Obr. 4. a 5. Sandál z jednoho kusu usně a dětská obuv s téměř oddělenou podešví

1.2.2 Období stěhování národů

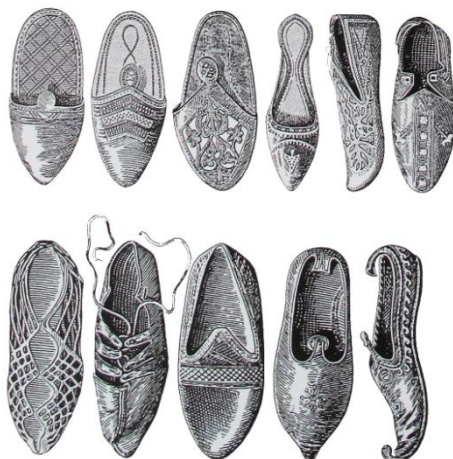
Období stěhování národů se řadí do 5. st. n. l. - 6. st. n. l. Po rozpadu Říma vznikla na území dnešní Francie a Nizozemska Francká říše a na Pyrenejském poloostrově to byla říše Visigotská. Vznik těchto nových uskupení zapříčinilo intenzivní stěhování národů z východu na západ napříč Evropou.

Území Skandinávie se dotklo toto masivní stěhování pouze okrajově. Norsko nadále zaznamenávalo rozvoj v oblasti zemědělství, se kterým se začalo v předchozím období, dále pak rozvoj v obchodě a řemesle. Obě tyto činnosti byly často propojeny v jednom místě jako například v Helgö na jezeře Mälaren ve středním Švédsku

Poslední etapou doby železné před příchodem Vikingů byla doba Vendelská (7. – 8. st. n. l.), která získala svůj název podle místa ve středním Švédsku, na základě četných nálezů z hrobů. Z těchto bohatých nálezů, lze usuzovat, že v předcházejících letech době zde pravděpodobně žil královský rod. Královské rody se ve Skandinávii a především v Dánsku začaly usazovat již v raných fázích doby železné. Důležitost těchto krajových královských center spočívá v tom, že položily základ slavných království v době Vikingské, a současně vytvoření Švédského, Norského a Dánského království ve středověku.

Doklady o obouvání z tohoto období, můžeme studovat pouze z dochovaných artefaktů. Lze předpokládat, že obuv byla inspirována Koptskými sandály, které nám mohou poskytnout určitou představu o barevnosti, zdobení a tvarovém zpracování, které pravděpodobně v Byzantské říši převládaly. Nejužívanější useň používaná k výrobě této obuvi byla kozina. Charakteristickým znakem byla především barevnost, a to v odstínech červené

se zlatým dekorem florálních a geometrických motivů. Je tedy možné, že vzhledem k dostatku kozího dobytka v Norsku a dalších severských zemích, byla tato jemná useň také zde používaná k výrobě obuvi.

Obr. 6. Koptské sandály a pantofle, patřící prvním egyptským křesťanům

Za cenný zdroj informací, mohou být také považovány nálezy z Vendelských hrobů ve Švédsku. Jedním z nich je například bronzová deska zobrazující dva bojovníky v obuvi z teletiny. Je překvapivé, že na obuvi se nenachází žádný náznak dekorativního proplétání, které se objevuje na přilbách bojovníků.

Obr. 7. Bojovníci v obuvi z teletiny, Švédsko, 600 n. l.

Hřbitov ve Vendelu v Upplandské oblasti se rozkládá na východním břehu řeky Fyris. Byli zde pohřbeni vládcové kmene Sveů, který dal jméno pozdějšímu Švédsku. Nacházejí se zde tři pohřební mohyly, dosahující výšky asi dvanácti metrů, které ukrývají žárové

hroby s bohatými pohřebními předměty, jakými jsou zlaté šperky vykládané granátem a další. Tento objekt si udržel své postavení až do doby vikingské jako centrum královské moci a zároveň sloužilo k pohanským náboženským účelům.

1.2.3 Vikingové

Vikingové byli skandinávští mořeplavci, kteří podnikali mnohá válečná a loupežná tažení do Evropy v 8. – 11. století. Pro tyto země představovaly nájezdy obávaných Vikingů velké nebezpečí. Jejich původ sahá až k severní větvi Germánů a po celé Evropě měli Vikingové různé názvy. Ve Francii byli nazýváni Normany, v Anglii Dány, v Německu Acomany a v Rusku a na území Byzanc to byli Varjagové. Zatímco toto období bylo pravděpodobně nejvíce vzrušující ve skandinávské historii, co se týká dokladů o obouvání Vikingů, zaznamenáváme jen málo dochovaných artefaktů. Snad větší množství obuvi se našlo v zemích obléhaných Vikingy, než ve Skandinávii samotné. V těchto zemích je ale obtížné určit, zda se jedná o obuv patřící Vikingům, či obuv původních obyvatel. Za ryze skandinávský typ můžeme považovat obuv s nepatrně zakřivenou (asymetrickou) podešví.

Jeden z prvních s jistotou určených nálezů je kotníčková obuv, objevená v lýkových nádobách na přídi ztroskotané vikingské lodi v osadě Oseberg v Norsku. Tato obuv je zhotovena z koziny, která je velmi jemná a vhodná pro tvarování. K noze se připevňuje pomocí kožených řemíků, které jsou provlečeny otvory ve svršku

Obr. 8. Pár kotníčkové obuvi, nalezené na vikingské lodi, Oseberg, 850 n. l.

1.3 Středověk

Období středověku se datuje pádem Západořímské říše v roce 476 a objevením Ameriky Kryštofem Kolumbem roku 1492. Po zániku západořímské říše se centrum kulturního a politického dění přesouvá do Evropy. Rozkvět zaznamenává především odvětví obchodu a řemesel. Důležitou úlohu v této době hraje křesťanství v čele s katolickou církví.

Středověk je vymezen do tří etap:

- Raný středověk (přibližně od konce 5. století do 11. století)
- Vrcholný středověk (od počátku 11. století do počátku 14. století)
- Pozdní středověk (14. století - (1493) 15. století)

1.3.1 Raný a vrcholný středověk

Koncem vikingské éry a vzestupu Novogorodu, zaznamenává Skandinávie poněkud menší vliv na východě. Centrum dění se tedy postupně v průběhu 11. století přesouvá z jihu na západ, spolu s křesťanskou misí Anglie a severního Německa.

V Evropě vykonávali obuvníci své řemeslo zpravidla na panských dvorech či v kláštorech, obuv svým stříhem navazovala na římské vzory. Často to byla holeňová a kotníčková obuv, dále pak střevíce, sandály a nový typ, bohatě zdobená ceremoniální obuv. Tvar špice se postupně prodlužuje a zužuje, barevnost této obuvi lze vidět i na dochovaných artefaktech, kde ovšem pozbývá svou původní sytost. Jiné zdroje, například tapiserie a obrazy naznačují širokou škálu jasných barev, kde převládá zejména červená, zelená, modrá, a některé zemité odstíny jako hnědé a černá. Pestrobarevná obuv nebyla pouze výsadou šlechty a panovníků, o čemž svědčí obraz pastýřů ovcí z roku 1190, kteří jsou vyobrazeni v jasně modré nebo karmínové obuvi.

Zaznamenáváme i nárůst počtu zachované obuvi, například v oblastech osad Lund, Bergen a Visby. Některá nízká a kotníčková obuv mohla mít dodatečně přidán dílec kolem kotníku, pro větší ochranu. Takto upravená obuv se vyskytovala především v oblasti Trondheimu. Široký horní okraj se dostal i do některých švédských lokalit, kde byly tyto lemy zdobené tenkými zářezy, poukazující na to, že zastávaly výhradně dekorativní funkci. Těmito zářezy mohly být proplétány tenké řemínky, nebo nitě, u honosnější obuvi dokonce i ze zlata.

Obr. 9. dětská obuv s dlouhým bočním švem a jemnými otvory v horním pásmu pro dekorativní proplétání, Lund, Švédsko, 12 století

Jedním z hlavních rysů skandinávské obuvi z tohoto období je falešný šev na středě špiče a dva, čtyři nebo dokonce šest řad prošití v různých barvách na horním okraji lemu obuvi. Prošívání se provádělo různými technikami (tunelový steh, křížkový steh, plochý steh, rybí kost) a materiály (barevná useň, jemná vlákna...). Často se jedná o velmi složité ornamenty.

Obr. 10. Detail ozdobné výšivky na usni, Bergen, Norsko

1.3.2 Pozdní středověk

Po slavném vikingském a raném a vrcholném středověkém období, nastává ve Skandinávii méně výrazná éra. Panování Magnuse Magnussona, švédského krále a dědice Norska, vedlo k přípravám cesty pro Kalmarskou unii v roce 1397, kdy bylo Norsko, Švédsko a Dánsko sjednoceno pod vládu dánské královny Margrete. Na pozadí této politické události se odehrávalo děsivé vylidňování způsobené morovou epidemií, která vypukla v letech 1349, kdy snad více než polovina populace žijící na tomto území zemřela. Nevyhnutelným výsledkem byly obrovské sociální změny.

Na prvním místě je důležité zmínit, že zde bylo velice široké spektrum stylů, přestože ve čtrnáctém století došlo k mírnému poklesu. Jasně středověké barvy převládají i nadále, pouze černá je dle protokolu nevhodná pro ženy a žlutá barva se stává obzvláště populární v patnáctém století. Nejpoužívanějším materiálem je kozina, které je v severských zemích dostatek. Obecně se dá říct, že je obuv bytelnější se silnější díky hovězinové podešvi. V patnáctém století začíná být obuv více extravagantní, objevují se typy s dlouhou protáhlou špicí nazývané *soulier á la poulaine*, dřevěné chrániče na obuv *trippeny*, dekorativně prořezávaná obuv a vysoká holeňová obuv pro zimní období. Dekorování svršků severské obuvi prošlo napříč celým obdobím středověku. Skandinávská obuv se od evropské liší tím, že přílišné protažení obuvi není až tak extrémní, ale ostré špice se vyskytují v průběhu celého století.

Obr. 11. a 12. Soulier á la poulaine s patnochem a pánská a dětská obuv s dekorativními ornamenty, Stockholm, 15. Století

1.4 Renesance

Renesancí je označován umělecký sloh a historické období trvající od 14. do 17. století. Typickým rysem této epochy je návrat k antice, zesvětštění, humanismus a individualismus.

Počátkem 16. století nastoupil roku 1523 do čela vlády Gustav Vasa, který zrušil Kalmarskou unii a založil silný švédský stát a sním dědičnou monarchii. Nastávající reformace měly v těchto letech velký vliv na Skandinávii. Ve druhé polovině století došlo

k rozkvětu v oblastech hospodářství, obchodu a kultury, ale bylo to také období četných válečných konfliktů (severská sedmiletá válka v letech 1563 – 1570).

Na tyto nové tendence navazují také zásadní změny v obouvání. Svršek obuvi se stává těžší díky používání méně ohebné usně, také podešev je mnohem bytelnější. Tyto změny si vyžádaly nový pohled na konstrukci obuvi. Barvy byly rovněž v tomto období výrazné, nesměla chybět nezbytná černá, dále pak převládala červená a bílá. S příchodem usní ze Španělska, se barevná škála prosvětčila a rozšířila o pastelové tóny žluté a světle oranžové. Základním materiálem na výrobu obuvi byla hovězí kůže, ovšem v severských zemích převládala jelení a sobí kůže. Zcela nový význam se přikládá využití textilií, zejména hedvábného sametu s bohatým zdobením zlatými dracouny či výšivkami. Podešev a stélka byla usňová, stejně jako horní okraj podrážky.

V Evropě se staly módou, kromě klasických střevíců, některé extravagantní modely, jakými byly například chopines s extrémně vysokou podešví či tzv. hubaté střevíce. Tato neobyčejná móda je k vidění také ve Skandinávii, a to u vyšší šlechty.

Obr. 13. Renesanční střevíc s bohatou stříbrnou výšivkou, Skokloster, Švédsko, 16. stol

1.5 Baroko a rokoko

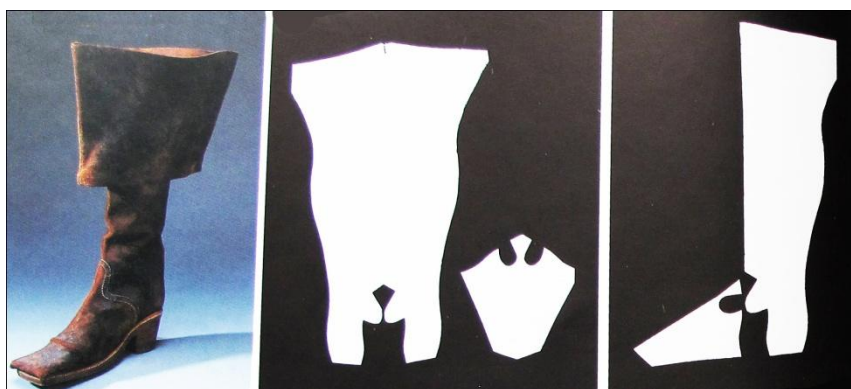
Pojmem baroko či barok je označován umělecký a kulturní směr, který pohltil Evropu mezi roky 1600 a 1750. Pochází z Itálie v průběhu 17. a 18. století se rozšířil do celé Evropy. Baroko proniklo do všech uměleckých, filozofických, vědeckých a hospodářských oblastí. Toto období se vyznačovalo okázalostí, nepohodlím a uvolněnými mravy ale také bídou, morovými epidemiemi, válkami a rebeliemi. Baroko bylo posledním univerzálním a jednotným uměleckým stylem celé Evropy. 18. století se nese ve znamení rokoka a s ním rozvoj hospodářství, koloniální expanze, vynálezy a osvícenství.

Základní typy obuvi v tomto období zahrnují holínky, střevíce s vysokým jazykem překrývajícím nárt, pantofle (domácí obuv), chrániče a kanadky. Obuv byla vyráběna převážně na symetrických kopytech. V barevnosti začaly převažovat odstíny hnědé nad tradiční černou. Ludvík XIV na svém dvoře zavedl obuv pro dvorní ceremoniály a salóny, která se vyznačovala červeným podpatkem, jakožto symbolem aristokracie. Oblíbeným materiálem na výrobu především dámských a ceremoniálních střeviců byl hedvábný satén a samet.

Obr. 14. a 15. Pánský sametový střevíc s bohatou výšivkou, Stockholm, 1620 a dámský sametový vyšívavý střevíc na přezku, Norsko, 1700

Usňové holínky s koženým vrstveným podpatkem, který místy dosahovaly 4-6 cm, kvůli zaklesnutí do třmenů se staly nesmírně populární v období 30 leté války. Tento vojenský styl se od poloviny 17. století přizpůsobil dvorskému oděvu. Kornoutovitá manžeta sahající pod kolena, později i výš, sloužila také jako dekorativní prvek, do manžety se připeňovaly různé krajky a pentle. V extrémních případech dosahovala manžeta až 70 cm. Na některé typy holínek se pomocí řemíků a dekorativního dílce ve tvaru motýlích křídel připevňovaly ostruhy.

Obr. 16. Holínky Karla X a jejich šablona, manžeta je vyrobená ze tří vrstev usně, Stockholm, 1660

Kulturní vliv i nadále do Skandinávie přichází z Francie, ovšem s okázalou rokokovou módou později soupeří móda anglická. Rostoucí prosperita vedla k potřebě zlepšit podmínky ve městech, kde na sebe nenechala dlouho čekat první dlažba v Londýně 1761. Další města ji krátce na to následovala, což mělo také vliv na typy obuvi, která byla určena pro exteriér. Obdivuhodná, byla dovednost dam, které se naučily na nedokonalých dlážděných cestách bezpečně kráčet na velmi vysokých podpatcích. Podobné dlážděné ulice byly nalezeny ve finském městě Turku. Na pozadí všeobecné prosperity, elegance a pocitu svobody stál úpadek velké říše, kdy se mimo jiné prohlubovaly rozdíly mezi pohlavími, což se projevovalo také v obuvi. Očekávalo se, že žena bude mít malé a elegantní nohy, ovšem dochované skandinávské modely jsou nohem širší a pohodlnější, než tomu bylo u francouzské obuvi. Vysoký tenký podpatek u dámské obuvi přetrvává i nadále, pánské stěvíce zase zdobil menší špalíkový podpatek. Stejně jako tomu bylo v předchozích staletích i obuv toho 18. století je velmi málo praktická pro každodenní nošení, a především není přizpůsobena místním klimatickým podmínkám.

Nejpopulárnější barvou v severských zemích po celá staletí je červená, v kombinaci s lososově růžovou a slonovou kostí. Červené podpatky se nosily na mnoha úrovních společnosti až do konce rokoka. Dámský podpatek tvořil velmi kontrastní prvek, často potažen bílou usní. Mezi materiály používané na vršek obuvi patřil samet, brokát a hedvábí často v kombinaci se stříbrnými či sytě žlutými aplikacemi a výšivkami. Oblíbeným funkčním i estetickým doplňkem byly spony a přezky rozličných tvarů a velikostí. V roce 1737 se v Helsinkách stala velice populární obuv z černého kordovánu s kontrastní bílou špicí. Důležitou úlohu hrála také vojenská obuv, určená pro armádu. Byly to těžké boty vyrobené z voskované usně a tvarované valchováním. Obvyklým jevem této bytelné obuvi byla třívrstvá kožená podešev.

Obr. 17. Uzavřený vzor přezkové obuvi pro Kalmarský regiment, 1726, Kalmar, Švédsko

1.6 19. století

Počátek 19. lze ve Skandinávii považovat za výhradně přechodné období, je to doba zmatku a neklidu, napoleonských válek a doznívání Velké francouzské revoluce. Větší část Evropy a Středomoří se přidala do konfliktů, které přinesly nepředstavitelné změny. Tyto zdoluhavé války se staly podnětem pro velké vynálezy a rozvoj. Příklad průmyslové revoluce vyžadoval snadnější dopravu a kvalitnější silnice, zejména ve Švédsku došlo propojení jezer a vzniku četných vodních cest s kanálů.

Vzhledem k zmatkům tohoto období a tolik očekávané svobodě, zaznamenáváme obrovskou rozmanitost stylů obuvi, které podléhaly přísné etiketě. Vyskytuje se velká škála barev a dokonce i některé nové materiály, jako je lesklá lakovaná useň. Tvar špice zpočátku navazuje na 18. stol, tedy ostrá špice, ale později se již objevují špice oválné či hranaté. Podpatky u dámské obuvi opouštějí italský nepohodlný trend, vysokých a štíhlých podpatků, a nahrazují je nižší verzí (maximálně 1 – 1,5 cm), nebo je obuv zcela bez podpatku. Také pánská obuv se objevuje s nižšími podpatky. Podešve začaly být po dvou letech opět asymetrické. Podšívka v je severských zemích vyrobena z vlny, nebo bavlny, aby sloužila jako ochrana vůči chladnému podnebí.

Obr. 18. Korunovační obuv královny Desiderie, 1829, Stockholm

V průběhu tohoto rušného období došlo k přechodu od řemeslné a manufakturní výroby k výrobě tovární, k čemuž významně přispěly nové vynálezy (šicí stroje, parní pohon). Kolem roku 1815 byl trh zaplaven francouzskou obuví, hromadně vyráběná jednoduchá obuv (nejčastěji balerína) rozšířila vývoz téměř do celého světa, nevyjímaje Evropy, Ruska, Severní a Jižní Ameriky a Austrálie. Mezi nejpoužívanější barvy patřila zpravidla u mužů černá, u dam pak bílá, bronzová, doplněné o pastelové odstíny růžové, fialové, sma-

ragdové, modré a další. Základními typy obuvi byly střevíce, polobotky, kotníčková obuv, holínky, pérka, gumové přezůvky (galoše), pánové dále se nosili psí dečky, které chránily obuv před vlhkem a chladem a pevnou holeňovou obuv, takzvané wellingtonky, dámy zase nosily slipry, baleríny nebo pantoflíčky.

*Obr. 19. a 20. Pánská holeňová obuv, zvaná wellingtonky, Stockholm, 1853, pánská vyšívá-
ná obuv, Stockohlm, 1850*

Kolem roku 1860 prochází dámský podpatek další změnou a podstatně se zvyšuje. Tato móda přichází do severských zemí z Příže, díky obuvníkovi jménem Francois Pinet. Ten v roce 1867 navrhl podpatek inspirovaný se Ludvíkovým, krčkovým podpatkem, který je velmi elegantní a dosahuje do výšky 6,5 cm.

Obr. 21. Dámská kotníčková obuv, Francois Pinet, 1867

1.7 20. století

V roce 1905 dochází k rozdělení Norska a Švédska. Finsko prochází obdobími útlaku a v prosinci 1917 konečně získává od Ruska svobodu. Zatímco ostatní severské státy si byly během první světové války schopny udržet určitou neutralitu, Finové byli těžce ovlivněni omezením obchodu, což si vyžádalo přidělový systém. Následkem těchto událostí na sebe občanská válka ve Finsku v letech 1918 – 1920 nenechala dlouho čekat. Kolem roku 1920 zavládá pocit optimismu a pomalé oživení, ovšem až do chvíle, než na Skandinávii začne doléhat evropsko-americká krize, která trvala až do třicátých let. Právě tato chybějící prosperita se vrací vzestupem Hitlerovy moci, kdy nacistické Německo zahájilo druhou světovou válku (1939 – 1945). Finsko, obsazené německými vojáky vedlo mezi léty 1939 – 1940 válku proti Rusku. Po ukončení druhé světové války se jen velmi pomalu díky válečným reparacím vrací Finsko do původního stavu. Ve Švédsku končí vláda Gustava V. a norský král Haakon si bere za ženu anglickou manželku, což je důsledkem anglického vlivu jak v módě, tak v obouvání. Hlavní vlna inspirace ovšem bezesporu přichází ze Spojených států amerických. Americká móda se šíří do celého západního světa díky novým filmovým snímkům, které vznikají v Hollywoodu. Také většina strojů pro obuvnický průmysl je dovážena z U.S.A.

Na přelomu 19. a 20. století se v oblibě stále udržují odstíny hnědé a bronzové. Pro letní měsíce je nejvíce populární bílá barva (silný vliv z U.S.A.). Další barevné kombinace již podléhají aktuálním módním trendům. Nepřetržitý vývoj v oblasti materiálů obohacuje obuvnický průmysl o syntetické materiály, gumovou podešev a inovativní způsoby v oblasti koželužství. Levnější typy obuvi se vyrábějí z textilu, vlny nebo pryže (galoše). Na podešve a podpatky se nejčastěji používá kov, korek, dřevo nebo pryž. Novinkou v tomto období je použití zdrhovadla k uzavírání obuvi, a to především u zimní obuvi. Velice módní se stává otevřená pásková obuv, určená pro každodenní nošení, ale také pro slavnostní příležitosti. Také podpatek prochází několika změnami od extrémně vysokého (španělský podpatek) přes klasický krčkový až po velice nízký špalíkový podpatek. Svršky dámských lodiček a střevíců často zdobí perforace, proplétání a drobné aplikace.

Obr. 22. Dámské proplétané opánky, Finsko, 1935 – 1936

U pánských polobotek se z hlediska konstrukce zpravidla používá rámového výrobního způsobu. Dochází také k rozlišení obuvi podle aktivit, vyrábí se například obuv tenisová, golfová, lovecká, taneční a další specifické modely. Jedním z oblíbených typů obuvi jsou takzvané „balmoralky“, název této obuvi je odvozen od venkovského šlechtického sídla anglické královny Viktorie, která podobný typ obuvi na svém zámku Balmoral používala. Také holínky v období 20. století neztrácejí ve Skandinávii na popularitě. Pánská holeňová obuv, nejčastěji sahající až ke kolenům, se stává nezbytným doplňkem při rybolovu a jízdě na koni.

Obr. 23. Reklama na pryžové galoše, Finsko, 1913

1.8 Lidová a regionální obuv

Lidová a regionální obuv byla ovlivněna několika proudy, ale základním podnětem k jejímu vzniku a především podobě této obuvi byla s největší pravděpodobností oděvní móda.

Asi nejvýraznějším typem regionální obuvi, byla obuv laponská. Laponsko leží v severní Evropě na území Skandinávie a poloostrova Kola v Rusku. Obživa původních obyvatel (Laponců neboli Sámů) spočívá v rybolovu, lovu vysoké zvěře (kožešiny) ale především se zabývají chovem sobů. Jejich obuv se nejen perfektně přizpůsobila mrazivým klimatickým podmínkám ale také potřebám uživatelů. V průběhu let, tato specifická obuv zaznamenává pouze nepatrné změny, týkající se ozdobného pásku, kdy se později upouští od vyšívání tenkou nití. Nejvíce preferovaný styl dosahoval mírně nad kotník, kalhoty byly zpravidla zasunuty do horního okraje a celá obuv od kotníku nahoru byla převázaná dekorativním tkaným páskem o šířce přibližně 5 cm. Pásek byl ve výrazných barvách (červená, žlutá, případně zelená). Laponská obuv má mokasínový vzhled a špice je zatočena směrem nahoru. Na výrobu laponské obuvi se používala jelení, nebo sobí vyčiněná kůže, které bylo v tomto kraji dostatek. Dochovala se také obuv vyrobená z tulení kůže, která byla díky své nepropustnosti určena na příchod oblevy.

Obr. 24. Laponská zimní kotníčková obuv, Laponsko, 1903

Dánský venkov je v období 19. století, zcela pohlčen dřevěnou obuví. Tyto jednoduché přezůvky se nosily již ve středověku, ačkoli z tohoto období se jich příliš mnoho nedochovalo. Během 19. století se běžně nosily v jihozápadním Finsku, zejména na pobřeží. Dřeváky s širším a mohutnějším nártovým dílcem, nosili kováři ve Švédsku v devatenáctém století. Dochovaly se různé typy dřeváků, buďto byly vydlabávané z jednoho kusu dřeva nebo v kombinaci dřevěné podešve s koženým či textilním svrškem. Některé dřevá-

ky byly opatřeny kovovým rámkem, který zabraňoval štěpení dřeva. Tento rámeček mohl mít také dekorativní podobu.

Obr. 25. Dřevák opatřen kovovým tepaným rámkem, Skane, 20. století

Dalším neobvyklým modelem, je obuv vyráběná z březové kůry. Tato jednoduše proplétaná obuv se běžně nevyskytovala v celém regionu, ale pouze tam, kde byla březová kůra k dispozici. Nosily je zpravidla ženy a to až do konce 19. století v oblasti jižní Karélie. Březová kůra neboli birchbark je kůra pocházející z euroasijské a severoamerické břízy rodu *Betula*. Silná a voděodolná kůra se snadno řeže, ohýbá a šije.

Obr. 26. Holeňová a nízká obuv upletená z březové kůry, Landsmalsarkivet, 1929

Zajímavé typy regionální obuvi jsou doloženy také z lokalit Vingåker a Dalarna, obě tyto provincie jsou ve Švédsku. Nejpozoruhodnější typy jsou s extrémně velkým jazykem, překrývajícím nárt. Tyto dominantní jazyky jsou bohatě zdobeny perforacemi, proplétáním či různými aplikacemi. Pod jazykem byla buďto umístěna krajka, nebo šněrování, které se provlékalo otvory v nártovém dílci, podobně jako tomu bylo v 18. století. Vrstvený podpatek a mohutná podešev je vyrobena z usně či z březové kůry, svršek je nejčastěji usňový. Zajímavostí je také umístění podpatku ve středu podešve, což v současné době

nepůsobí příliš esteticky. Tato obuv, díky své pestré dekorativnosti zřejmě sloužila k svátečním příležitostem, nosily ji ženy a doplňovaly ji tím nejlepším oděvem, který byl v tomto období k dispozici.

Obr. 27. Dámská obuv s bohatým dekorem, Vingåker, 17. nebo 18. Století

1.9 Současnost

Jako představitele současného skandinávského designu obuvi jsem vybrala dvě designérky, jejichž práce je velice zajímavá a především se nese v severském stylu a finskou legendární značku běžecké obuvi Karhu.

První designérkou, kterou bych ráda zmínila je Julia Hederus. Narodila se ve Stockholmu roku 1982, studovala módu na umělecké škole v Dánsku, ve svých třiaadvaceti letech se odstěhovala do Anglie a nastoupila na Central Saint Martins College of Art and Design, kde se věnovala výhradně pánské módě. V únoru 2007 úspěšně absolvovala, a svou absolventskou kolekci tenisek předvedla na Fashion week v Londýně. Kolekce byla inspirována stavebnicí lego, a vyznačuje se ostrými, řezanými tvary, které působí jako mnohoúhelníkové krabice. Na kolekci spolupracovala s renomovanou Kalifornskou značkou K-Swiss.

Tato značka byla založena dvěma bratry Artem a Erniem Brunnerem, původem ze Švýcarska, kteří se začali po emigraci do Spojených států zajímat o tenisovou obuv. Prvním jejich modelem byly tenisky "CLASSIC", první kožené tenisové boty, které se objevily ve Wimbledonu v roce 1966. O více než 40 let později, je tento model stále ještě v oblibě, jak na tenisovém kurtu, tak pro běžné nošení. Od roku 1986 představuje značka

K-Swiss mimořádnou inovaci, kvalitu a styl. V současné době K-Swiss rozšířila sortiment o obuv pro zdravý životní styl, běh, tréninkové a námořní účely, a volný čas. Tyto modely splňují požadavky pro vrcholové sportovce stejně jako pro běžné uživatele.

Obr. 28. Kolekce sportovní obuvi K-Swiss k příležitosti mistrovství světa ve fotbale

Jednoduché tenisky jsou opatřeny velkro pásky, na které lze upevnit dekorativní dílec dle zákaznickova vkusu. Modely jsou elegantní a přitom působí moderně díky hranatým, kubickým tvarům. V současné době se Julia Hederus věnuje vlastní tvorbě ve svém studiu.

Obr. 29. Kolekce tenisek Julie Hederus ve spolupráci s K-Swiss

Další designérkou, kterou bych ráda jmenovala je Julia Lundsten. Julia vyrůstala ve Finsku, v Helsinkách v oblasti nazývané 'Garden City', se spoustou zeleně, otevřených prostorů a stylových dřevěných domů s výhledem na moře. Tamní příroda působila na Julii již od dětství a následně ji byla také velkou inspirací. V roce 2003 vystudovala Royal College of Art v Londýně, kde získala dvakrát za sebou prestižní ocenění Manolo Blahnika. Tato

ikona designu obuvi se o Juliině práci vyjádřil slovy „vynikající, božské a dokonalé“. Díky otci, který je architektem a matce interiérové designérce, Julie pěstuje cit pro design, již od raného dětství a pochopitelně se jasně odráží v její práci. Některé z jejích největších inspirací byly odvozeny z architektury, včetně designu nábytku a struktur nalezených v přírodě. Osobnost, která Julii Lundsten nejvíce ovlivnila a inspirovala v její tvorbě je Alvar Aalto. Experimentoval s materiály a používal způsobem, který doposud nebyl v oblasti designu a architektury běžný. Alvar Alto měl velmi silnou osobnost a v důsledku toho si dokázal všechny své návrhy náležitě prosadit.

Styl Julie Lundsten je výjimečný a snadno rozpoznatelný. Ve svých modelech spojuje moderní design a přírodní materiály z místních zdrojů. Chytře využívá kontrastní usně a dřevěné tvarované podpatky a platformy, které samy osobě působí jako jednotlivá sochařská díla. Každý pár obuvi je ručně vyráběn v Brazílii. Julia Lundsten se především proslavila založením značky FINSK v roce 2004. Ikonou této značky se stal různě tvarovaný dřevěný podpatek a podešev.

Značka FINSK se stala nedílnou součástí New York Fashion Week a London Fashion Weeku. Julia také spolupracovala s obchodním domem Ports 1961 a módní značkou designérů Basso & Brooke. Publikuje v renomovaných magazínech, jakými jsou Vogue, Elle, Grazia a další. Obuv FINSK se prodává ve vybraných buticích v Londýně, Paříži, New Yorku, Tokiu, Torontu a Helsinkách.

Obr. 30. Módní obuv designérky Julie Lundsten pod značkou FINSK

Karhu je finská sportovní značka založená roku 1916 společností AB Sport Artiklar, která se z počátku prosazovala jako výrobce a distributor sportovních potřeb. V roce 1920 Ab Sport Artiklar změnila svůj název na Karhu, což znamená ve finštině medvěd, jenž se objevuje také na logu firmy. Značka Karhu se významně zviditelnila v roce 1920 na olympijských hrách v Antverpách, kde finští atleti získali tři medaile v hodu oštěpem vyrobeným pod touto značkou. O čtyři roky později na letních olympijských hrách v Paříži, slavný finský běžec Paavo Nurmi získal pět zlatých medailí obut v nápadných bílých běžeckých tretrách Karhu. V roce 1960 se začalo používat typické M-logo, které přetrvává do dnes. V letech 1960 až 1970, přišla značka Karhu s inovací, kdy byla poprvé vyrobena běžecká obuv z nylonu a vzduchovým odpružením.

Obr. 31. Logo značky Karhu

V současné době je značka ve vlastnictví Karhu Holding BV, která firmu v roce 2008 koupila. Úspěchy po celé zemi i v zahraničí firma zaznamenává díky své běžecké obuvi, sportovní a lyžařské obuvi a sportovnímu vybavení. Poslední limitovaná kolekce této značky je inspirovaná tradiční barevností a vzory Laponska.

Obr. 32. Pánská běžecká obuv Karhu Fulcrum-Ride Fast2

1.10 Skandinávský design

Skandinávský design se stal pojmem v období modernismu v letech 1950 až 1960, objevil se na četných výstavách, veletrzích a v mnoha publikacích. Jedná se o designové hnutí typické svými jednoduchými vzory, minimalismem, funkčností, nízkými náklady na výrobu a ohleduplností vůči přírodě.

Design severovýchodních zemí se prezentuje ve světě nejen prostřednictvím zboží, ale také v rámci kulturních projektů. Jeho původ můžeme hledat například v mýtech a pověstech, které v této oblasti vznikaly, ve všudypřítomné přírodě a v neposlední řadě jej tvoří lidé, kteří zde žili a žijí. Toto poetické vysvětlení ovšem nemusí být pravdivé, přesto zbytku světa naprosto vyhovuje a to zejména severovýchodním výrobcům a obchodníkům. Jejich produkty si prorazily svou cestu na mezinárodní trh, aby se zde staly ikonami moderny a dobrého vkusu. Většina z těchto designových skvostů se stále vyrábí a jsou považovány za vrchol skandinávského designu. Tyto ideály i v dnešní době nenahraditelně inspirují současné umělce, designéry a architekty.

V roce 1954 se jeden americký žurnalista pokusil charakterizovat jednotlivé národy takto: Finové jsou lidé, kteří mají blízko k přírodě, a jejich kultura má hluboké kořeny. Stejně tak i jejich díla jsou plná citu, prostá a zároveň rafinovaná. Dánsko je zemí nezávislosti, zemí, kde jde ruku v ruce fantazie a představivost a to vše tvoří hlavní ingredience dánského designu. Norsko, ačkoli bylo poznamenáno účinky války, v sobě skýtá neochvějnou vitalitu a přirozenost. Je to země odlehlých měst a údolí, v nichž byly položeny základy lidového umění. Švédové jsou důmyslní, objektivní, vyznačující se efektivním designem, který si je naprosto jist sám sebou. I v současné době skandinávský design nepochybně vzkvétá, a to i díky dobrému zázemí na univerzitní půdě.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 DESIGN DÁMSKÉ OBUVI VE SPOLUPRÁCI S KONKRÉTNÍ FIRMOU

Pro realizaci diplomové práce jsem oslovila dánskou firmu ECCO. Tato firma mě jednak oslovila svou filosofií a způsobem, jímž se světu prezentuje, ale především svým neutrelým designem, který je mi velice blízký. Z počátku jsem v naší spolupráci příliš nedoufala, ale Hana Wessenberg, designérka dětské obuvi v ECCU, se velice významně zasadila o mou přítomnost v Dánsku.

Obr. 33. Logo firmy ECCO

2.1 Firma ECCO

Je dánským výrobcem obuvi sídlícím v dánském Bredebru. Firma ECCO je jednou z největších firem na světě s ročním příjmem kolem 5 miliard DKK. Tato obuv je prodávána ve více než 90 zemích v přibližně 900 značkových prodejnách, které si udržují jednotný vizuální styl. Společnost rozšířila své působení na trzích v Asii, ve střední a východní Evropě, Kanadě a Spojených státech.

Obr. 34. Prodejny ECCO si udržují jednotný vizuální styl po celém světě

2.1.1 Historie firmy

Firma ECCO byla založena roku 1963 Karlem Toosbuyem v malé městečku v jižním Dánsku v Bredebru. Karl Toosbuy měl sen, toužil vlastnit továrnu na výrobu obuvi. Vyučil se ševcem a postupem času se vypracoval na pozici ředitele továrny v Kodani. Toto podnikání nicméně nebylo jeho vlastním, s čímž se Karl odmítal spokojit. Jednoho dne se tedy společně se svou ženou Birte a dcerou Hanni, rozhodl vzdát pravidelného příjmu, prodali svůj dům a přestěhovali se do Bredebra na západním pobřeží Dánska, severně od hranic s Německem. Zde si pronajali malý domek a převzali prázdnou továrnu postavenou místní komunitou. Ačkoli začátky byly velmi těžké, Karl se pevně zavázal svému cíli. Nejdříve byla výroba omezena pouze na dámskou obuv pod značkou Venus. V té době se stal prvním ševcem, který si uvědomil, že obuv se měla přizpůsobit noze a nikoliv naopak, tímto pokrokovým smyšlením přerušil staletou tradici obuvnictví. Také se nebál investovat a koupil svůj první stroj na přímý nástřik. Ani recyklace a ekologie nejsou této firmě cizí, každý kus provázku či usně byl uchován, aby později našel své využití. Karl Toosbuy zemřel v roce 2004 a novou majitelkou firmy a předsedkyní správní rady se stala jeho dcera Hanni Toosbuy Kasprzak.

Obr. 35. Zakladatel firmy Karl Toosbuy

Funkční a pohodlná obuv ECCO se v roce 1970 stala okamžitým úspěchem. Za tímto průlomem stojí designér Ejnar Truelsen, který vytvořil v roce 1978 obuv s názvem „joke“, která se stala naprostým hitem. Nejprodávanější obuví v historii firmy byl model „soft“ v roce 1981 a již v roce 1982 tržby firmy dosahovaly jednoho miliónu párů obuvi ročně. Karl Toosbuy rozjel tedy výrobu ve velkém měřítku a částečně ji přesunul do rozvojových zemí. Stávající kolekce firmy ECCO byla v roce 1990 významně rozšířena o kategorie dětské, golfové a volnočasové obuvi. Dalším důležitým mezníkem, bylo uvedení sandálu „cosmo“ na trh, stalo se tomu roku 1992, tato obuv byla nesmírně oblíbená nejen díky své flexibilitě a komfortu, který nabízí, ale také díky své vtipné reklamní kampani.

Roku 1998 společnost uvedla na trh svůj první obchod vlajkové lodi, na Oxford Street v Londýně. Obchod zde ve velkém měřítku představoval kompletní sortiment obuvi ECCO, stejně jako doplňky a oblečení. Tento úspěch vedl společnost k otevření druhého vlajkového obchodu v San Franciscu. V roce 2009 zaznamenává firma další významný úspěch na poli sportovní obuvi – je jimi nová běžecká obuv nazvaná „BIOM“, založená na filozofii „Natural Motion“, tedy přirozený pohyb. Oblíbeným artiklem se stala také golfová obuv, kdy nárůst popularity tohoto modelu podpořil v roce 2010 golfista Fred Couples.

Obr. 36. Model „JOKE“

Obr. 37. Model „SOFT“

Obr. 38. Model „COSMO“

Obr. 39. Model „BIOM“

2.1.2 Řemeslo

Každému novému páru obuvi předchází pečlivý výrobní proces, který začíná v design centru v Tonderu. Designéři čerpají svou inspiraci z několika zdrojů – módy, umění, architektury a v neposlední řadě pečlivě sledují dění ve společnosti. Jejich modely jsou ovlivněny skandinávským designem a přírodou, jež je obklopuje. Žádný návrh nepustí design centrum, aniž by neprošel kontrolou posuzující lehkost, pružnost, odolnost a komfort, nezbytný pro obuv ECCO. Všechny dílce jsou vyseknuty a šity ručně, aby se dosáhlo co největší kvality materiálu a provedení. ECCO je světový lídr v oblasti přímého nástřiku. Obuv s polyuretanovou podešví zaručuje měkkost, pružnost a lehkost. PU je

vstříkovan do formy pomocí špičkového technologického procesu. Firma tento způsob vyvinula a zdokonalila, což má za následek jedinečnou kvalitu a pohodlí, které je charakteristickým znakem obuvi ECCO.

Obr. 40. Pět metrů vysoká, bronzová socha chodidla je symbolem ECCA v Tonderu

Další nezbytnou složku tvoří „Product Development“, který je pomyslným mostem mezi konstrukcí a samotnou výrobou. Zaměstnanci tohoto úseku jsou zodpovědní za realizaci prototypu a výsledného plně funkčního produktu z návrhu, který vytvoří designéři. Poté co je nový model navržen, vyvinut a vytvořen prototyp, posílají se konstrukční detaily v elektronické podobě do čtyř hlavních ECCO továren v Thajsku, Indonésii, Slovensku a Číně. Zde již dochází k sériové výrobě těchto modelů. Zde se vyrábí přibližně 80% obuvi. Prototypy ovšem nejsou testovány na strojích ale samotnými zaměstnanci firmy, je to důležité z pohledu pohodlí, neboť to nelze změřit. Zaměstnanci tedy nosí tuto obuv a provádějí v ní každodenní činnosti, aby ověřili komfort a dlouhodobou životnost, za které tato obuv ručí. Dokonce i dětská obuv je testována v reálném prostředí mateřských a základních škol.

Obr. 41. Hlavní budova firmy v Bredebru

Nemalý důraz se klade také na useň. Platí zde, že useň je základním prvkem obuvi značky ECCO. Firma je jednou z pěti největších výrobců kvalitní usně ve světě, a to od

roku 1986. Více než 33% produkce usní firma prodává třetím stranám a většinový podíl spotřebuje ECCO. ECCO Leather Group vyrobí přibližně 72.8 miliónů metrů čtverečních usně za rok.

2.1.3 Filozofie firmy

Karl Toosbuy založil firmu na filozofii, že obuv se musí přizpůsobit noze a nikoliv naopak. Jeho myšlenkou bylo vyrobit obuv, která kombinuje všechny inovativní technologie, skandinávský design a tradiční řemesla. V neposlední řadě bylo pochopení lidské nohy a jejího fungování. Zaměstnanci také pracují podle jasných zásad, které jim stanoví, že se budou chovat slušně a správně. Tento závazek je zapsán v ECCO kodexu chování. ECCO kodex chování poskytuje informace zaměstnancům a partnerům po celém světě, jak se chovat v souladu se stanovami společenských norem. Společenská zodpovědnost zahrnuje především, jak se chovat vůči zaměstnancům, životnímu prostředí a obchodním partnerům. Kodex chování se skládá z deseti hlavních bodů, přičemž první bod vznikl z prohlášení samotného zakladatele firmy.

1. ECCO je hostem v každé zemi, v níž působí, a jako takové musí tamní kulturu respektovat
2. ECCO podporuje, respektuje a má aktivní přístup k ochraně mezinárodních lidských práv
3. ECCO nabízí stejné příležitosti pro všechny bez ohledu na příslušnou rasu, a také bojuje za zrušení diskriminace na pracovišti
4. ECCO respektuje právo na svobodu náboženského vyznání
5. ECCO respektuje právo na svobodu shromažďování
6. ECCO odsuzuje veškeré formy nucené práce
7. ECCO podporuje úmluvu OSN o právech dítěte
8. ECCO poskytuje zaměstnancům školení a vzdělávání se pro další rozvoj
9. ECCO chce být vedoucí společností v oblasti ochrany životního prostředí, zdraví a bezpečnosti
10. ECCO si přeje, aby veškerá obchodní jednání byla v souladu se všemi příslušnými zákony a předpisy.

Domnívám se, že tento soupis pravidel by se měl dodržovat ve všech společnostech a komunitách na světě. Sama jsem měla tu možnost na vlastní kůži poznat, že

v ECCU nejsou tyto pravidla pouze formalitou na papíře ale, že se jimi zaměstnanci skutečně řídí.

2.2 Zadání úkolu

Zadání mého úkolu bylo vytvořit kolekci dámské obuvi ve spolupráci s konkrétní firmou. Touto firmou je již výše zmiňované ECCO. Navrhla jsem tedy dvě kolekce pro sezónu jaro/léto 2012 stávající se ze sandálu, baleríny a vycházkové polobotky na šněrova-dlo. Tyto dvě kolekce se jemně liší svými liniemi a perforací, která navozuje lehce sportovní dojem. Potencionální nositelku si představuji jako aktivní, sympatickou ženu, která vyznává pohodlí a neotřelý módní vkus. Jelikož se jedná o dámskou vycházkovou obuv, zvolila jsem podešev, která zaručuje naprostý komfort a flexibilitu.

2.2.1 Koncept

Když jsem se zamýšlela, kudy by se měla tato kolekce odebírat, brala jsem především v úvahu jednotný styl, jímž se prezentuje ECCO. Vyznává tři základní hodnoty: design, komfort a kvalitu. Design v ECCU by měl splňovat tyto požadavky: inovace, estetika, funkčnost, trvanlivost a autentičnost, což je současně považováno za skandinávské hodnoty. Obuv pod touto značkou by měla být snadno rozpoznatelná od konkurence. Komfortem je myšleno pohodlí, flexibilita, přirozený pohyb, snadné vyzouvání a nazouvání, tepelná izolace a vědomí, že obuv perfektně sedí již od počátku nošení. Kvalitu zde zaručují materiály a komponenty nezbytné pro kompletaci obuvi.

Snažila jsem se tedy vytvořit kolekci, která by splňovala tento manuál, napohled by nijak zvlášť nevyčnívala, ale při bližším přezkoumání by bylo jasné, že je zde přeci jen něco jinak, něco neobvyklého, a tím je osobitý pohled na věc.

2.2.2 Inspirační zdroj

Základním inspiračním zdrojem mi byla právě podešev, kterou jsem si na počátku zvolila. Zaujala mě svým neobvyklým tvarem, přesto, že je lehce extravagantní, působí velice jemným dojmem. Pokusila jsem se navrhnout jednotlivé dílce tak, aby fungovaly a doplňovaly by se společně s jejím dynamickým tvarem a přitom nepůsobily nijak okázale. Zprvu jsem si skicovala jen jednoduché linie, které by esteticky navazovaly na podešev, bez ohledu na konstrukci či ergonomii chodidla. Po tomto lineárním a tvarovém cvičení postupně tyto křivky dostávaly svůj řád a konkrétní umístění.

2.2.3 Barevnost

Má představa o barevných a módních trendech se s postupem času vyvíjela. Po příjezdu do Dánska, se mi naskytla možnost nahlédnout do několika publikací a časopisů, které se touto problematikou zabývají. Nashromážděním těchto inspirací a podkladů jsem si vytvořila „mood board“, tedy vizuální styl, který složí k představě o budoucí kolekci. Objevují se zde barevné variace, které jsem čerpala z nejnovějších trendů pro sezónu jaro/léto 2012. A dále pak obrázky navozující atmosféru, které jsem chtěla pro svou kolekci dosáhnout.

Některé zvolené barevné varianty se mohou na první pohled zdát nesourodé, přesto každou kolekci provazuje jeden totožný odstín. Musím ale podotknout, že mi nešlo ani o to, vyhranit si jednu barevnou kombinaci a dodržet ji ve všech modelech, jako o jedinečnou příležitost využít potencionálu materiálového skladu v ECCU. Kombinace, které jsem použila, jsem pečlivě vybírala jednak dle aktuálních trendů a také dle svého vlastního vkusu. Mohla jsem si vyzkoušet, jak na sebe zdánlivě neslučitelné barevné odstíny působí a jaký vytvářejí celek od svršků, podešví, které nabízely také velice pestrou barevnou škálu, nití přes podšívky až po takové detaily, jakými jsou šněrovadla, pružinky či velkra.

2.2.4 Materiály

Svrškové materiály, použité v mé kolekci jsou výhradně usňové. Povětšinou se jedná o velice jemné hověziny s hladkým lícem nebo broušenou povrchovou úpravou. Podšívky vhodné pro tento typ obuvi jsou z prodyšného a lehkého textilního materiálu a patička byla zhotovena z mikrovlákna, které má protiskluzné vlastnosti.

Na sandálech a balerínách jsem použila uzavírání pomocí velkra nebo v kombinaci s pružinkou. Tyto typy uzavírání jsou velice vhodné, jelikož nabízejí značnou variabilitu a tím zaručují nositeli větší pohodlí. Pro uzavřenou vycházkovou obuv jsem zvolila klasické šněrovadlo.

Podešev VIBRATION je z polyuretanové směsi a ke kompletaci se svrškem dochází pomocí nástřiku. Nástřík se provádí na štróblovanou obuv, aby byla zaručena její maximální flexibilita. Pokud není svršek z broušené usně, ale s hladkým lícem, musí se pomocí laseru zdrsnit ta místa, kde bude zasahovat PU. Je nezbytné, aby byl design podešve oproštěn od veškerých ostrých tvarů a hran, docházelo by tak ke vzniku nevzhledných bublin. Formy pro nástřík se z pravidla skládají ze tří dílů, paty, špice a středu. Podešev, kterou

jsem použila do kolekce, má vynikající vlastnosti, je ohebná, protiskluzná, odolná a má několik barevných provedení.

2.3 Modely

Základním prvkem, který celou kolekci spojuje je podešev VIBRATION. Od ní se také odvíjel design svrškových dílců. Finálních modelů je celkem šest pářů ve velikosti 37 francouzského číslování a sedm prototypů (zkoušek). Značným usnadněním práce pro mě byl fakt, že veškeré střední kopie se zakreslenými základními liniemi tj. výška paty, výška nártu a umístění velkro pásků, mi byly k dispozici dle ECCO tabulek.

2.3.1 Design modelů

Jak jsem již výše zmínila, prvotní skice byly jen hledáním tvarů a linií. Poté následovalo pečlivé přenášení těchto linií do středních kopií, které jsem měla připravené spolu se zákresem podešve. I zde jsem ještě prováděla několik úprav a korekcí. Zároveň jsem se již snažila řešit technologické aspekty, jakými jsou švy, šití, přídavky a barevnost. Poté, co jsem si veškeré základní linie ujasnila, pokračovala jsem na výliscích z tvrzeného polystyrenu. Pomocí horkého vzduchu a vakua se na obuvnické kopyto vyvakuje plát tvrzeného polystyrenu, který se po zchlazení lehce sejme. Takováto forma může velice dobře posloužit jako 3D model.

Finální linie, spolu se zakresleným šitím jsem pečlivě zakreslila do střední kopie a pak digitalizovala v počítačovém programu CAD. Tento krok byl důležitý, z důvodu časové úspory. V Dánsku jsem měla pro realizaci šesti prototypů a šesti finálních modelů vyhrazeny dva týdny. Digitalizace měla ušetřit konstruktérovi čas při konstrukci dílců. Zde ovšem nastal problém, jelikož soubory, které jsem v CADu na univerzitě vytvořila, nebylo možné v Dánsku otevřít. Proto jsem ještě na místě zakreslovala linie v Adobe Illustratoru a následně exportovala do dxf souboru, který je kompatibilní s CAD programem. Ve firmě ECCO bylo mým úkolem připravit veškeré podklady, zahrnující kompletní šablony, materiálovou a barevnou specifikaci a konkrétní model zakreslený v Adobe Illustratoru s požadovanou barevností. Takto připravené materiály jsem odevzdala na šicí dílně („pilot“), kde probíhala ruční výroba modelů. Jakmile byly všechny prototypy a finální modely hotové, odeslaly se do Portugalska, kde byly k modelům nastříknuty veškeré podešve.

Jedna kolekce modelů, doplněná jemnou perforací má lehce sportovní nádech a kolekce druhá je zase oživená netypickým dílcem na nártu. Všechny modely jsou opatřeny nenápadným logem ECCA pomocí vtlačování.

2.3.2 Kolekce 1

Modely z této kolekce spojuje jemná perforace a jednoduché členění svršku. Z nepřehledného množství skic jsem po pečlivém zvážení a konzultacích zvolila tři vzory, které jsem blíže rozpracovala.

První model, dámská uzavřená obuv na šněrovadlo, je mírně sportovního charakteru, což byl můj záměr již od prvotních skic. Barevným kombinacím jsem se důkladně věnovala i při konstrukci prototypu, kde jsem se držela zemitějších tónů okrové a tmavě béžové a světle béžové. Podešev se nese ve stejném tónu. V zásadě se jedná o derbový střih, kdy se derba v oblasti špice mírně rozšiřuje. Jazyk a zapuštěné boční a patní dílce, jsou zdobeny perforací o průměru 0,4 mm. Perforace na jazyku má mírný rádius, aby příjemně navazovala na tvar a zakončení jazyka do oblouku. Perforace také nemá stejnou hustotu, zvolila jsem zde mírné odsazení ve třech vrstvách. Svrškový derbový dílec není pro sériovou výrobu příliš ekonomický, jedná se o neskladný dílec, který bych pro další výrobu doporučila minimálně jednou rozdělit, a to na vnitřní straně. Použila jsem slepé kroužky pro navození subtilnějšího dojmu a v patě je pro zvýšení pohodlí bandáž. Na finálním modelu se nemusely dělat žádné zásadní korekce, jen se nepatrně snížila výška paty, aby se zde materiál nevrátil. Barevnost na tomto modelu je velice pestrá a kontrastní. Na svršek jsem vybrala bílou a světle červenou useň, podšívka je tmavě červená a asi nejvýrazněji působí tyrkysově modrá podešev. Šněrovadlo se barevně doplňuje s barvou šití a svršku.

Druhým modelem je částečně otevřená obuv připomínající balerínu. Tento model je opatřen pohodlným uzavíráním na velkro pásek. Pro zvýšený komfort je nártový pásek, procházející pod dílcem, který celý nárt překrývá, našitá pružinka. V patní části je opět umístěna bandáž. I zde jsem samozřejmě použila perforaci, stejné velikosti a odsazení, jako na modelu předešlém, objevuje se na nártu a patním dílci. Mátová a pastelově růžová, to jsou barvy, které jsem na tento prototyp vybrala. Pro umocnění kontrastu jsou použité materiály také rozdílné povrchové úpravy. Korekce na tomto modelu byly zaměřeny především na oblast nártového pásku, při napínání se mírně vyklonil své ose, a výška paty musela být opět snížena. Finální model je o kontrastních barvách, na svršek jsem vybrala bílou a zelenou useň a PU podešev je temně modrá.

Kolekci uzavírá jednoduchý sandál, ani zde nesmí chybět jemná perforace na bočním dílci. Pro co největší variabilitu při nošení, jsem zde použila dokonce tři velkra pásky a pružinku. Všechny tři jsou umístěny přes nárt a pružinka na vnitřní straně. Barevnost prototypu se nese v odstínech červené. Zato bílá barva je pojítkem všech finálních modelů, v tomto případě doplněná purpurovou a šedou. Bohužel jsem z časových důvodů nestačila udělat korekce. Přesto díky své tvarové nenáročnosti nebylo pochyb o tom, že by prototyp nedopadl dle mých představ.

2.3.3 Kolekce 2

Tato kolekce je zaměřená na netradiční rozdělení svrškových dílců. Mým záměrem bylo dosáhnout neobvyklé siluety nártu. Při desénovém řešení jsem velmi dbala na to, aby dílce plynule navazovaly na tvar podešve.

Dámská vycházková obuv na šněrovadlo je prvním modelem z této série. Konstrukce tohoto modelu nebyla snadná. Proto se musely provést dva prototypy. Zásadní komplikace nastaly v oblasti prstních kloubů, kde se právě svršek rozšiřuje, a tak docházelo k nežádoucímu vrapení jazyka. Dále jsem také řešila členění dílců z pohledu úspory materiálu. Barevné variace prototypů jsou následující, pro první model jsem zvolila kombinaci krémové a mátové usně, podešev je sytě růžové barvy, která se opakuje také v barvě nitě a na podšívce. Na druhém prototypu se doplňuje metalický materiál v bronzovém odstínu spolu s vínově červenou usní s povrchovou úpravou broušením. Finální model je v střízlivých odstínech světlé béžové, oživené oranžovou podšívkou a šněrovadlem. Pro zvýšenou odolnost, jsou některé dílce přišity dvojím řádkem. Model je v patní části opatřen měkkou bandáží a použila jsem zde opět slepé kroužky. Po obdržení tohoto modelu jsem bohužel zjistila, že kroužky nejsou na vnitřní a vnější straně symetrické. Na straně vnější činí rozestup mezi kroužky 1 cm a na vnitřní straně 1,5 cm, což má důsledek šikmé šněrování, které je nejvíce patrné z čelního pohledu. Naneštěstí již nebylo z časových důvodů možné do tohoto modelu zasáhnout a provést korekce.

Druhý model, dámská balerína v zásadě nebyl až takovým konstrukčním oříškem jako u modelu předcházejícího. Zde bylo důležité, aby měl nártový pásek správný směr a nijak se neodchyloval. Na prvním prototypu jsem tedy provedla korekce, které se týkaly právě této problematiky. Opět zde nesmí chybět komfortní bandáž a protiskluzná patička z mikrovlákna. Barvy na svršek jsem vybírala, tak aby zůstaly tón v tónu – světle růžová s tmavě fialkovou. Jemnost barev narušuje cihlová podešev a podšívka. Finální model se

nese v béžovém duchu, aby došlo ke spojení kolekce. Béžový odstín je zde doplněn okrově žlutou usní a krémovou podešví.

Posledním modelem je dámský sandál. I zde jsem se snažila dodržet linii na nártu, které se opakují na všech modelech této kolekce. Pro navození maximálního pohodlí jsem použila dva velkro pásky. Jeden je umístěn na nártovém dílci a druhý obepíná patu. Díky velkru lze takto konstruovanou obuv upravovat na požadovanou šířku i během celodenního nošení, kdy chodidlo mění svůj tvar a noha zvláště v odpoledních hodinách natéká. Dalším prvkem, který zvyšuje komfort je umístění pružinky v oblasti prstních kloubů. Pružinka je našita mezi podšívkou a svrškem a působí velice nenápadně. Tuto inovaci jsem se ale rozhodla na finálním modelu nezopakovat a ponechala jsem tak dílec bez pružinky. Prototyp se vyznačuje střídou barevností, kombinací béžové a světle modré usně. Podešev je také béžová. Barevnost finálního modelu opět navazuje na barevné variace celé kolekce, základ tedy tvoří světle béžová useň doplněná o hnědou a podešev je v kontrastním oranžovém odstínu.

ZÁVĚR

Když si nyní s odstupem času prohlížím svou kolekci, musím konstatovat, že bych spoustu detailů dnes již řešila jinak. Vyhrazený časový úsek, dvou týdnů, který jsem pro realizaci své diplomové práce v Dánsku měla, mi bohužel nedovolil se hlouběji zamýšlet nad designem a konstrukcí mých modelů. Doufám tedy, že jsem zadání diplomové práce naplnila.

Příležitost, pracovat ve firmě, která má tak zvučné jméno po celém světě jako je ECCO, pro mě byla skutečně k nezaplacení. Tato práce mi přinesla nejen spousty nových inspiračních zdrojů, ale také mi rozšířila obzor na poli obuvnického průmyslu. Zjistila jsem, jak taková firma funguje a jak umí upozornit a „prodat“ své přednosti. Také si plně uvědomuji důležitost nabytých zkušeností a doufám, že budu mít v budoucnu příležitost jich patřičně využít.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] SWANN, June, *History of footwear in Norway, Sweden and Finland*. Kungl. Vitterhets, historie och antikvitets akademien. 2001. 357 str.
- [2] ŠTÝBROVÁ, Miroslava, *Dějiny odívání, Boty, botky, botičky*. 1. vyd. Nakladatelství lidové noviny, 2009. 244 str. ISBN 978-80-7106-986-7
- [3] O'KEEFE, Linda, *Boty, oslava lodiček, sandálů, pantoflíčků a spol.* 1. vyd. Slovart, 2008. 507 str. ISBN 978-80-7391-044-0
- [4] CHOKLAT, Aki, *Shoe design*. Daab, 2009. 382 str.
- [5] LEČÍK, František, *Obuvnické modelářství*. Zlín. 2002. Učební texty vysokých škol. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, FMK
- [6] COLLINS, Winston, *All about shoes, footwear through the ages*. 1. vyd. Bata Limited, 1994. 63 str. ISBN 0-9692076-1-1
- [7] <http://www.ecco.com/cz/cs/index.jsp>
- [8] <http://www.zappos.com/>
- [9] <http://cs.wikipedia.org/>
- [10] <http://www.wgsn.com/>
- [11] <http://karhu.com/running-shoes/>
- [12] <http://www.finsk.com/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Pánská obuv z jednoho kusu jelení kůže a nártu, Somna, Norsko 365 – 265 př n.l.

Obr. 2. Vyryté obtisky dvou párů podešví z mladší doby bronzové, Hegra, Severní Trondelag

Obr. 3. Půlpár obuvi z jednoho kusu usně

Obr. 4. Sandál z jednoho kusu usně

Obr. 5. Dětská obuv s téměř oddělenou podešví

Obr. 6. Koptské sandály a pantofle

Obr. 7. Bojovníci v obuvi z teletiny, Švédsko, 600 n. l.

Obr. 8. Pár kotníčkové obuvi, nalezené na vikingské lodi, Oseberg, 850 n. l.

Obr. 9. dětská obuv s dlouhým bočním švem a jemnými otvory v horním pásmu pro dekorativní proplétání, Lund, Švédsko, 12 století

Obr. 10. Detail ozdobné výšivky na usni, Bergen, Norsko

Obr. 11. Soulier á la poulaine s patnochem

Obr. 12. Pánská a dětská obuv s dekorativními ornamenty, Stockholm, 15. Století

Obr. 13. Renesanční střevíc s bohatou stříbrnou výšivkou, Skokloster, Švédsko, 16. stol

Obr. 14. Pánský sametový střevíc s bohatou výšivkou, Stockholm, 1620

Obr. 15. Dámský sametový vyšíváný střevíc na přezku, Norsko, 1700

Obr. 16. Holínky Karla X a jejich šablona, manžeta je vyrobena ze tří vrstev usně, Stockholm, 1660

Obr. 17. Uzavřený vzor přezkové obuvi pro Kalmarský regiment, 1726, Kalmar, Švédsko

Obr. 18. Korunovační obuv královny Desiderie, 1829, Stockholm

Obr. 19. Pánská holeňová obuv, zvaná welingtonky, Stockholm, 1853

Obr. 20. Pánská vyšíváná obuv, Stockohlm, 1850

Obr. 21. Dámská kotníčková obuv, Francois Pinet, 1867

Obr. 22. Dámské proplétané opánky, Finsko, 1935 – 1936

- Obr. 23. Reklama na pryžové galoše, Finsko, 1913*
- Obr. 24. Laponská zimní kotníčková obuv, Laponsko, 1903*
- Obr. 25. Dřevák opatřen kovovým tepaným rámkem, Skane, 20. století*
- Obr. 26. Holeňová a nízká obuv upletená z březové kůry, Landsmalsarkivet, 1929*
- Obr. 27. Dámská obuv s bohatým dekorem, Vingåker, 17. nebo 18. Století*
- Obr. 28. Kolekce sportovní obuvi K-Swiss k příležitosti mistrovství světa ve fotbale*
- Obr. 29. Kolekce tenisek Julie Hederus ve spolupráci s K-Swiss*
- Obr. 30. Módní obuv designérky Julie Lundsten pod značkou FINSK*
- Obr. 31. Logo značky Karhu*
- Obr. 32. Pánská běžecká obuv Karhu Fulcrum-Ride Fast2*
- Obr. 33. Logo firmy ECCO*
- Obr. 34. Prodejny ECCO si udržují jednotný vizuální styl po celém světě*
- Obr. 35. Zakladatel firmy Karl Toosbuy*
- Obr. 36. Model „JOKE“*
- Obr. 37. Model „SOFT“*
- Obr. 38. Model „COSMO“*
- Obr. 39. Model „BIOM“*
- Obr. 40. Pět metrů vysoká, bronzová socha chodidla je symbolem ECCA v Tonderu*
- Obr. 41. Hlavní budova firmy v Bredebru*

ZDROJE OBRÁZKŮ

Obr. 1. – 20. SWANN, June, *History of footwear in Norway, Sweden and Finland*. Kungl. Vitterhets, historie och antikvitets akademien. 2001. 357 str.

Obr. 21. <http://hestoopstoworship.blogspot.com/201102pinet-heel.html>

Obr. 22. – 27. SWANN, June, *History of footwear in Norway, Sweden and Finland*. Kungl. Vitterhets, historie och antikvitets akademien. 2001. 357 str.

Obr. 28. <http://www.eukicks.com/tagk-swiss>

Obr. 29. <http://www.highsnobiety.com/news20080320k-swiss-x-julia-hederus-collection>

Obr. 30. <http://www.vogue.it/enshowsoddities201006finsk-shoes>

Obr. 31. http://www.crosscountryskier.com/2007_08equipmentkarhu.htm

Obr. 32. <http://the-crosscountryshoes.com/karhu-mens-fast2-fulcrum-ride-running-shoe-2>

Obr. 33. http://www.mode.net/labelecco_Ecco-Logo

Obr. 34. <http://www.1asiamedia.com/brandsecco>

Obr. 35. <http://www.business.dk/diverseeccos-stifter-karl-toosbuy-doe>

Obr. 36. <http://www.flickr.com/photosbrillcommunicationssets72157625787330265>

Obr. 37. <http://www.hobsonshoes.co/.ukProduct-380->

Obr. 38. <http://shop.nordstrom.com/secco-cosmo-sandal2765007>

Obr. 39. <http://www.blueridgeoutdoors.com/current-issuereunaway-favorites>

Obr. 40. <http://eccocanada.blogspot.com/>

Obr. 41. vlastní archiv

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1. Moodboard

Příloha č. 2. Prvotní skice

Příloha č. 3. Návrhy modelů I.

Příloha č. 4. Návrhy modelů II.

Příloha č. 5. Návrhy modelů III.

Příloha č. 6. Návrhy modelů IV.

Příloha č. 7. Návrhy modelů V.

Příloha č. 8. Návrhy linií ve střední kopii I.

Příloha č. 9. Návrhy linií ve střední kopii II.

Příloha č. 10. Technologické detaily I.

Příloha č. 11. Technologické detaily II.

Příloha č. 12. Technologické detaily III.

Příloha č. 13. Technologické detaily IV.

Příloha č. 14. Technologické detaily V.

Příloha č. 15. Technologické detaily VI.

Příloha č. 16. Barevné varianty a střihové řešení

Příloha č. 17. Barevné varianty konkrétních modelů I.

Příloha č. 18. Barevné varianty konkrétních modelů II.

Příloha č. 19. Barevné varianty konkrétních modelů III.

Příloha č. 20. Barevné varianty konkrétních modelů IV.

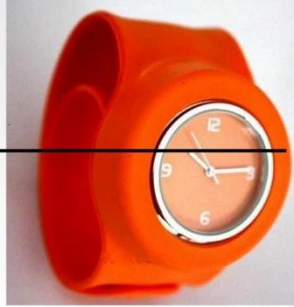
Příloha č. 21. Barevné varianty konkrétních modelů V.

Příloha č. 22. Barevné varianty konkrétních modelů VI.

Příloha č. 23. Fotodokumentace I.

Příloha č. 24. Fotodokumentace II.

Příloha č. 25. Fotodokumentace III.

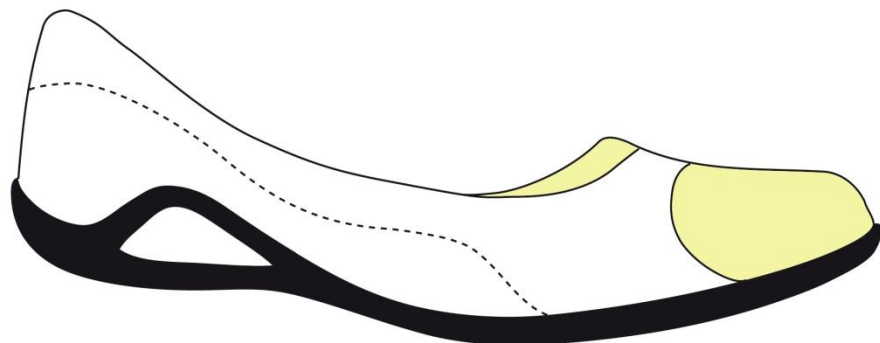
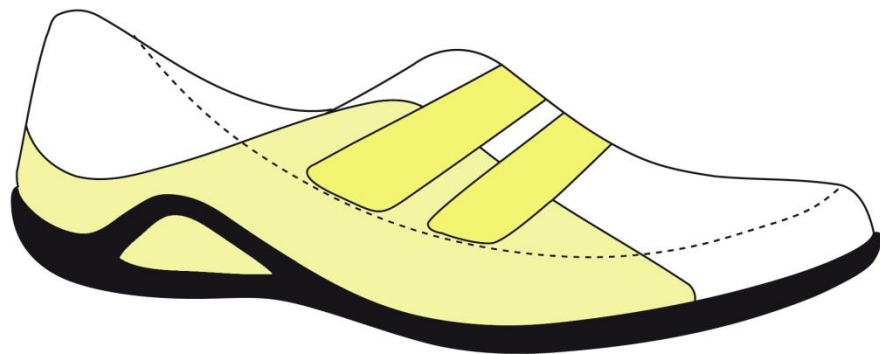
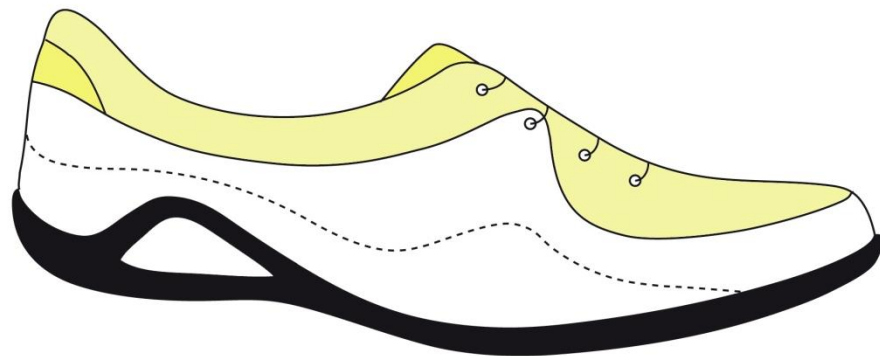
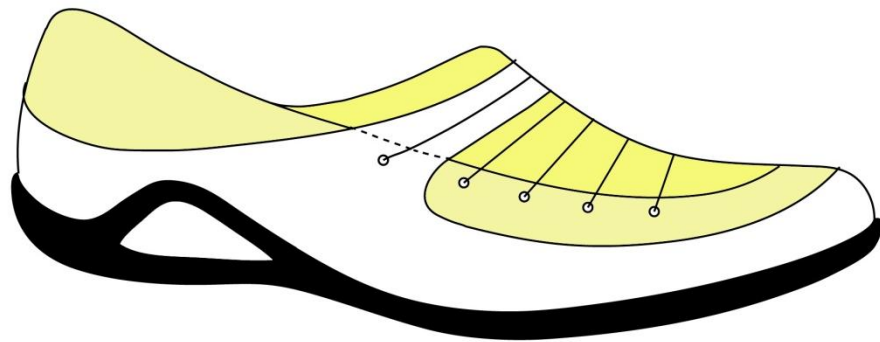
Příloha č. 1. Moodboard .

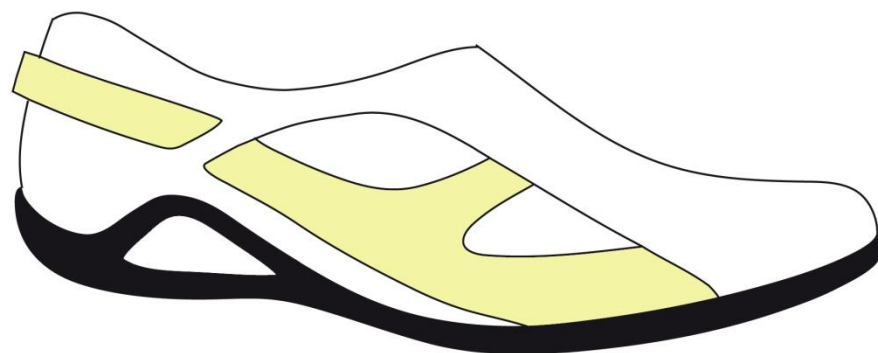
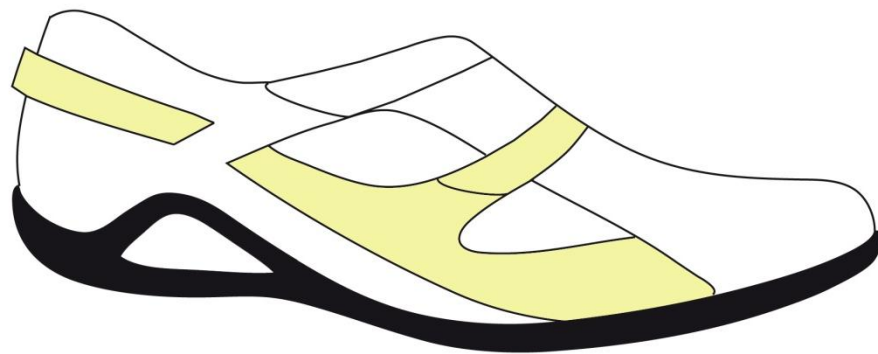
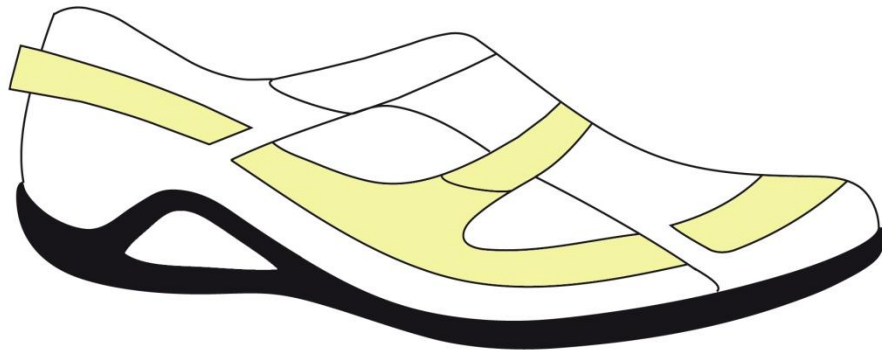
Příloha č. 2. Prvotní skice

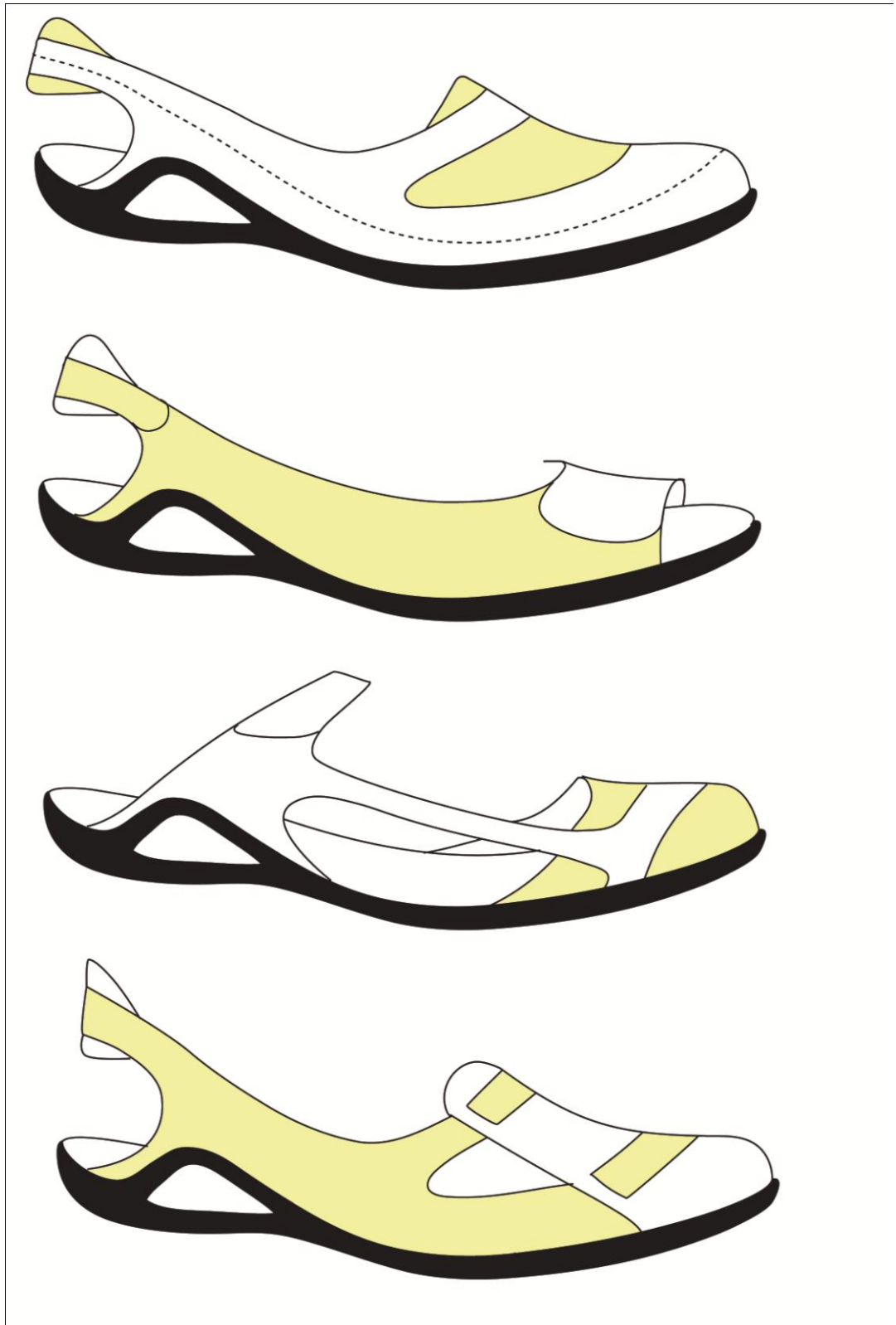
Příloha č. 3. Návrhy modelů I.

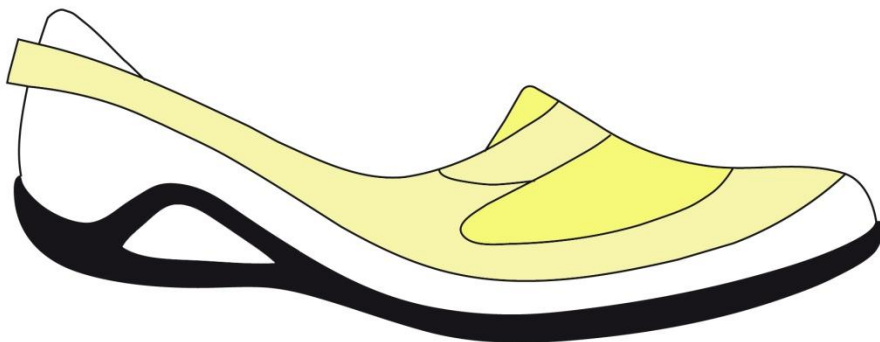
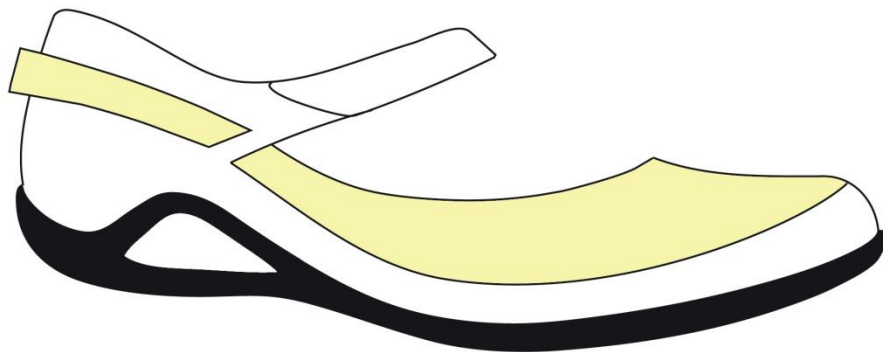
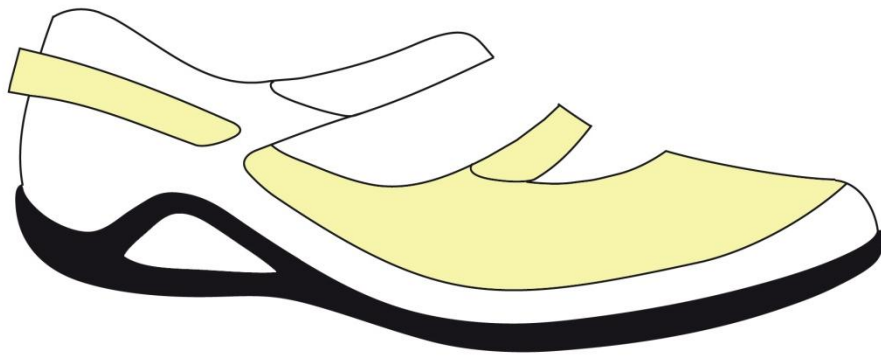
Príloha č. 4. Návrhy modelů II.

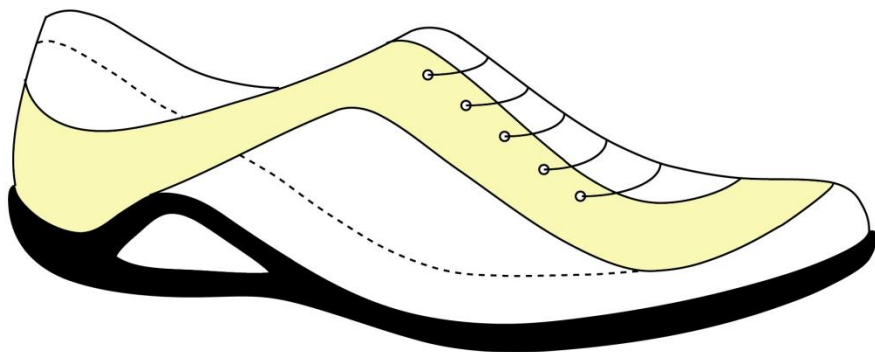
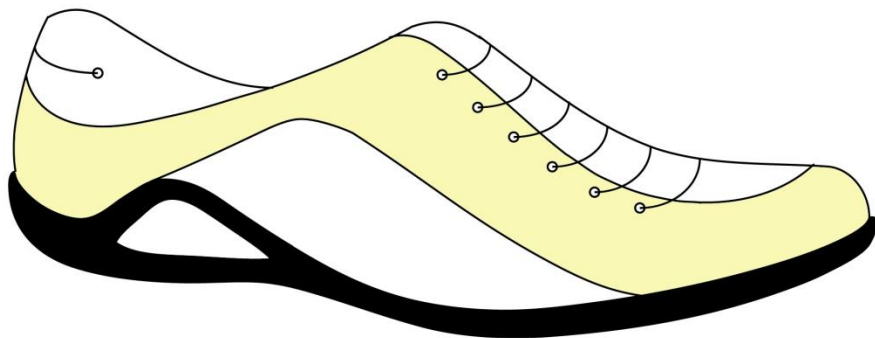
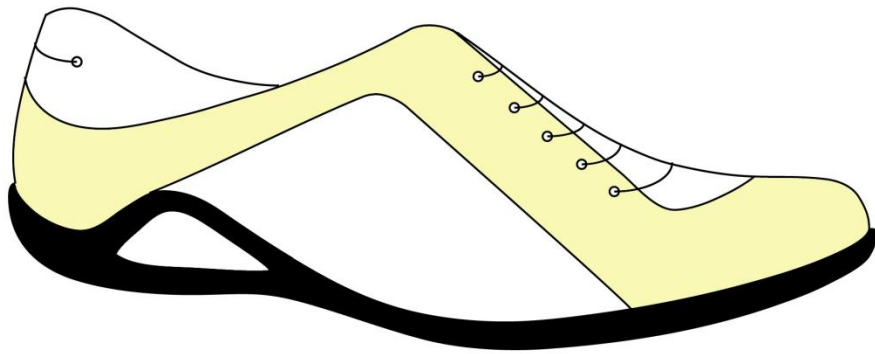
Příloha č. 5. Návrhy modelů III.

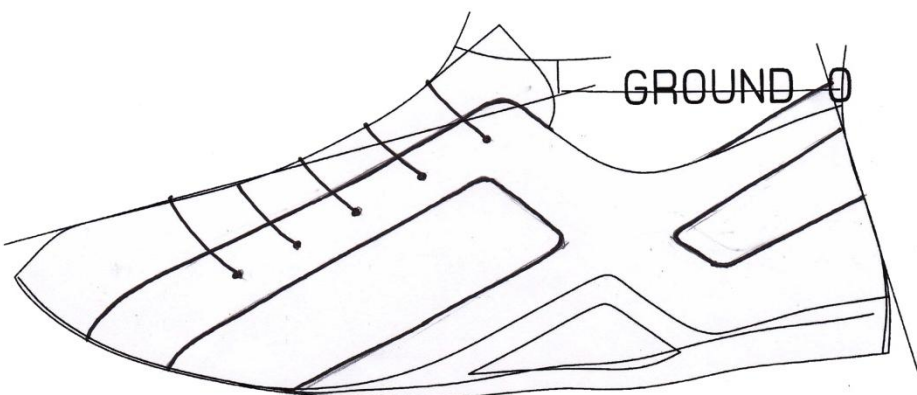
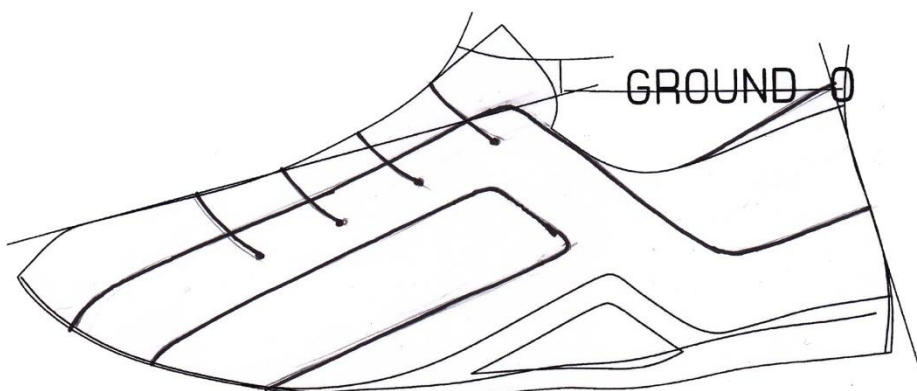
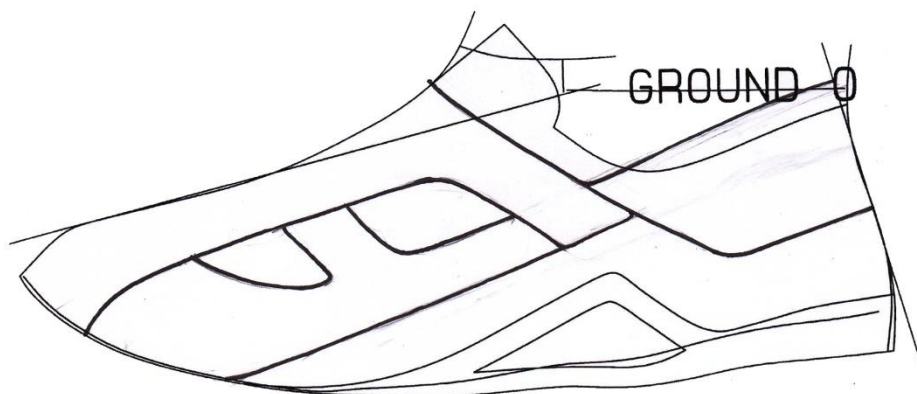
Příloha č. 6. Návrhy modelů IV.

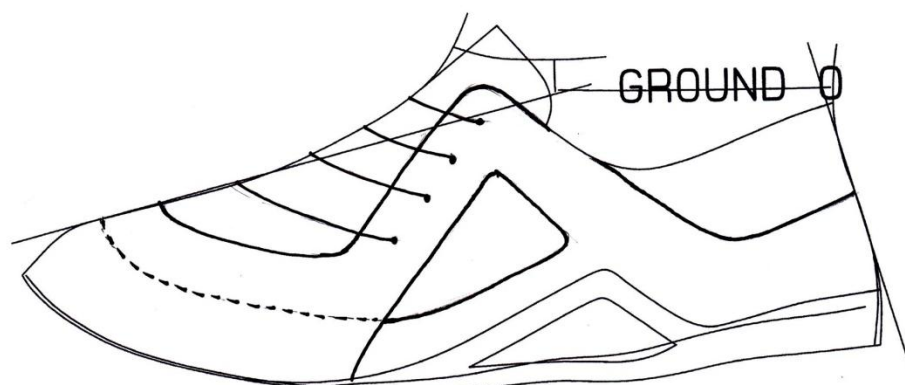
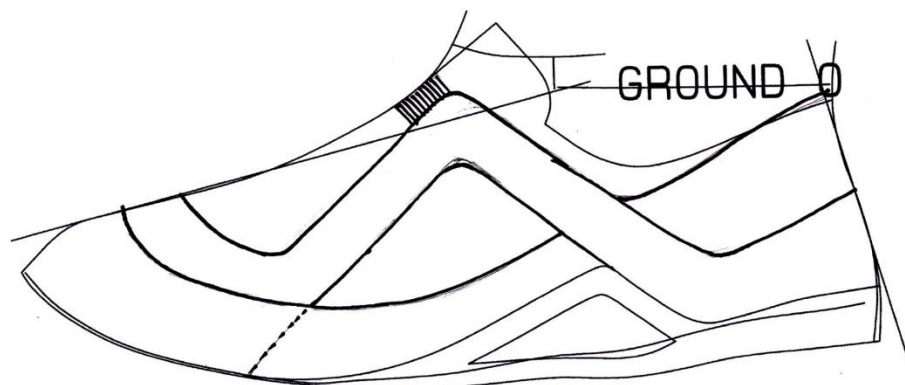
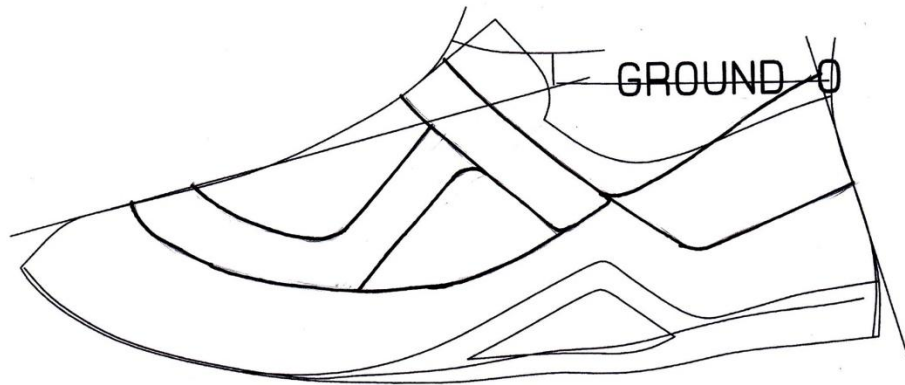
Příloha č. 7. Návrhy modelů V.

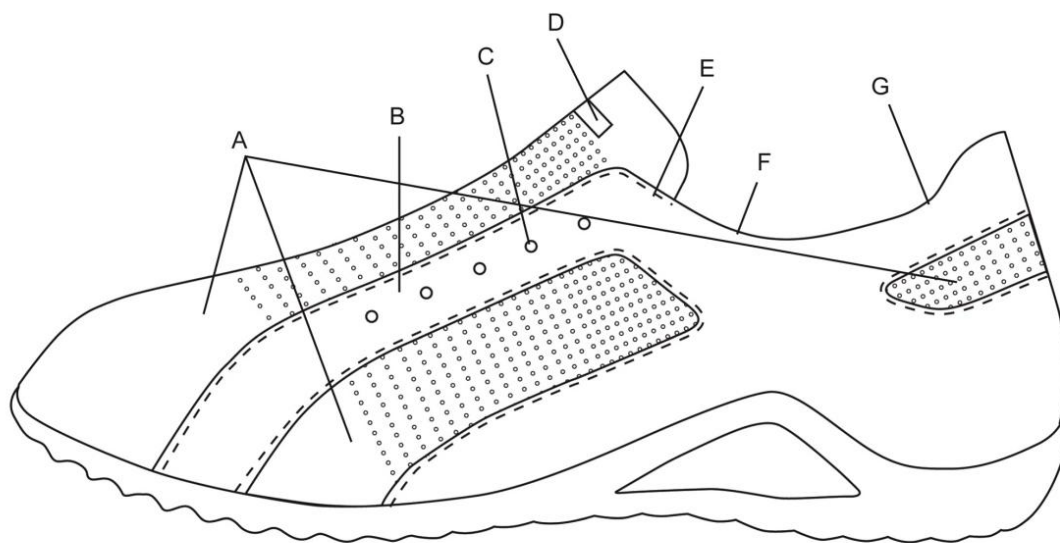
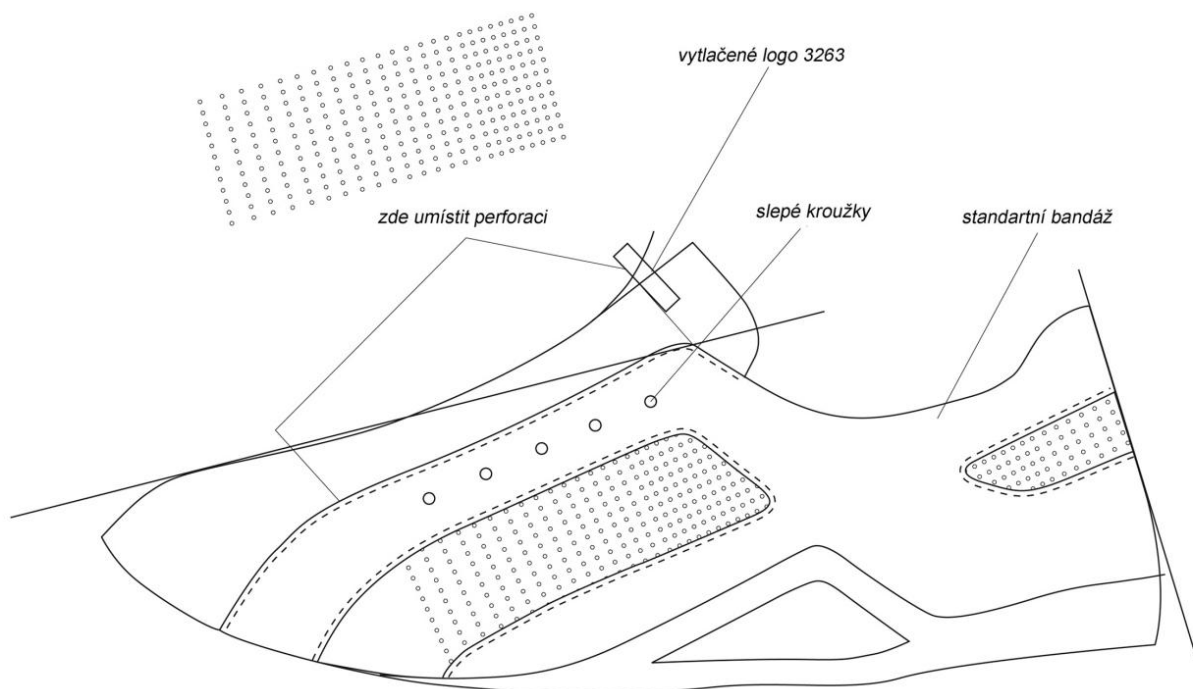
Příloha č. 8. Návrhy linií ve střední kopii I.

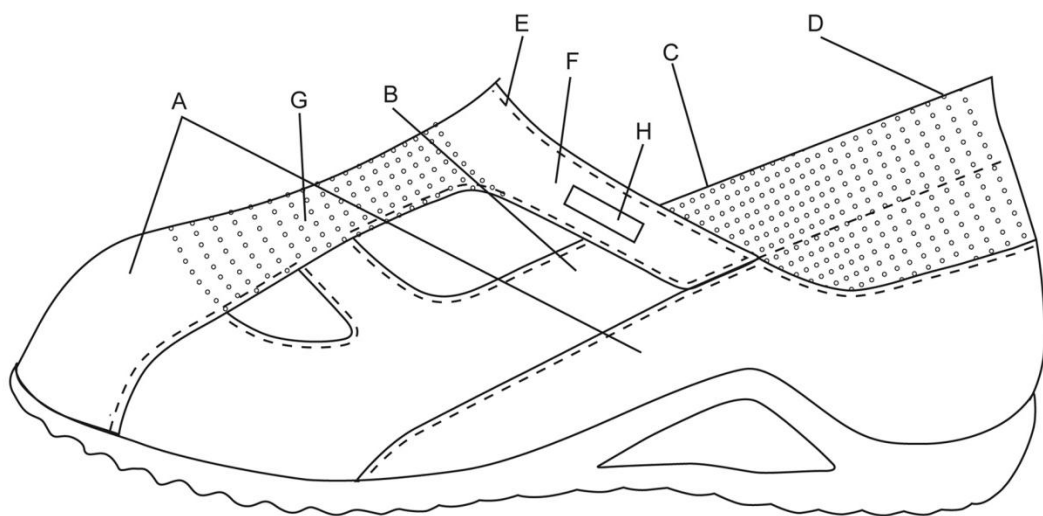
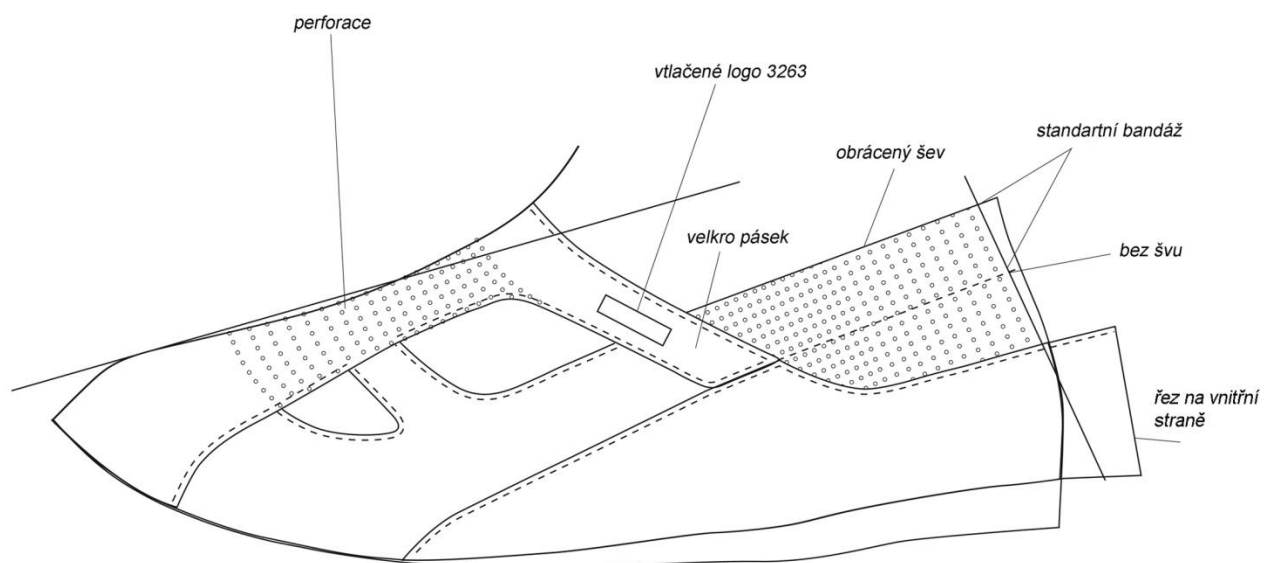
Příloha č. 9. Návrhy linií ve střední kopii II.

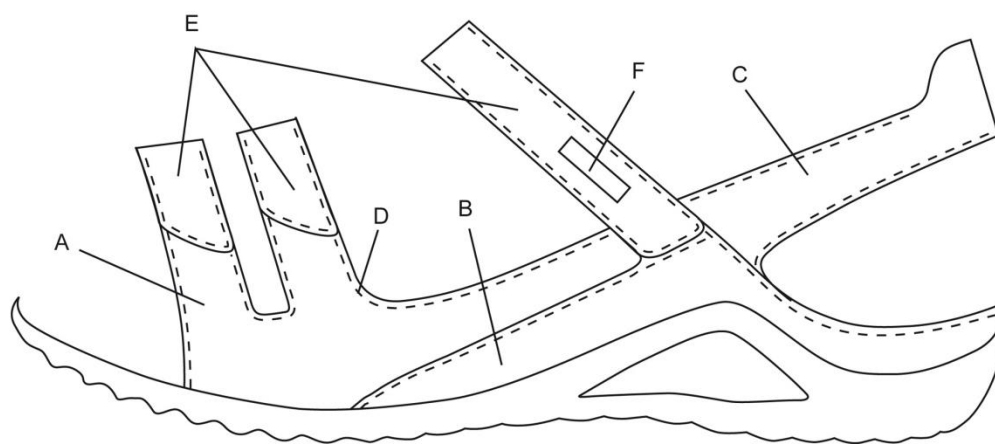
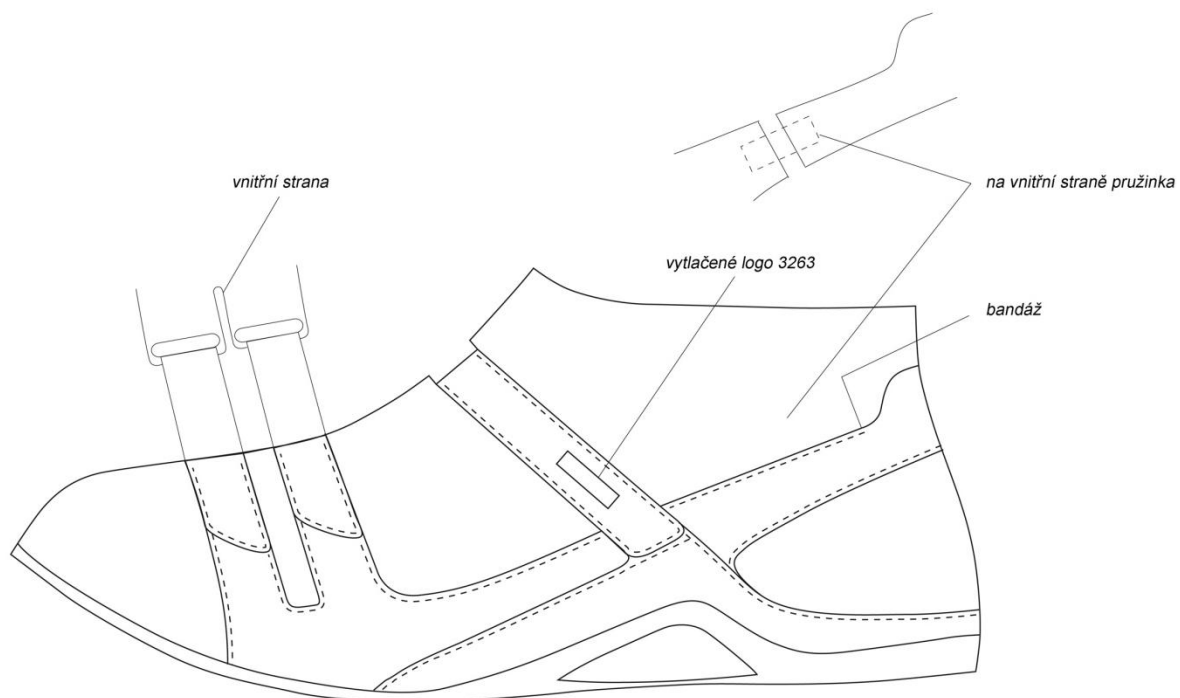
Příloha č. 10. Technologické detaily I.

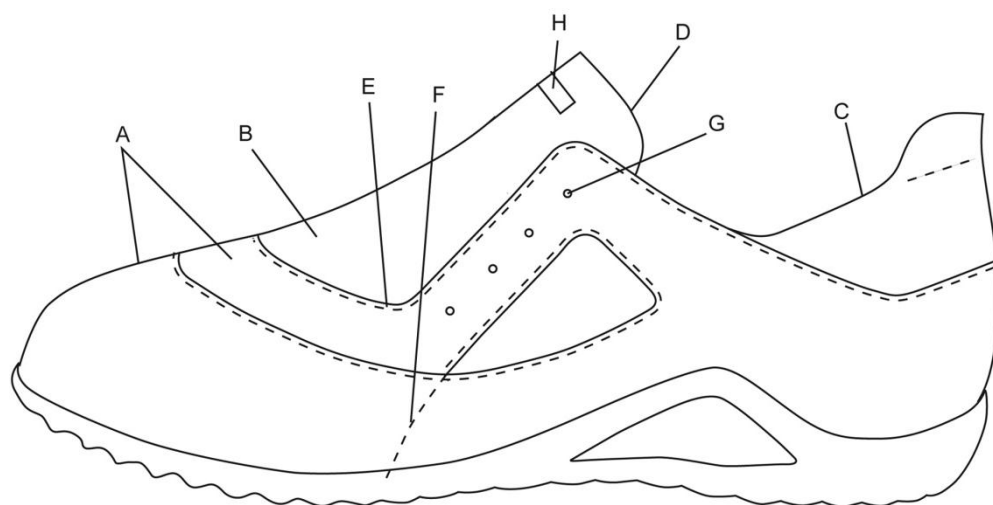
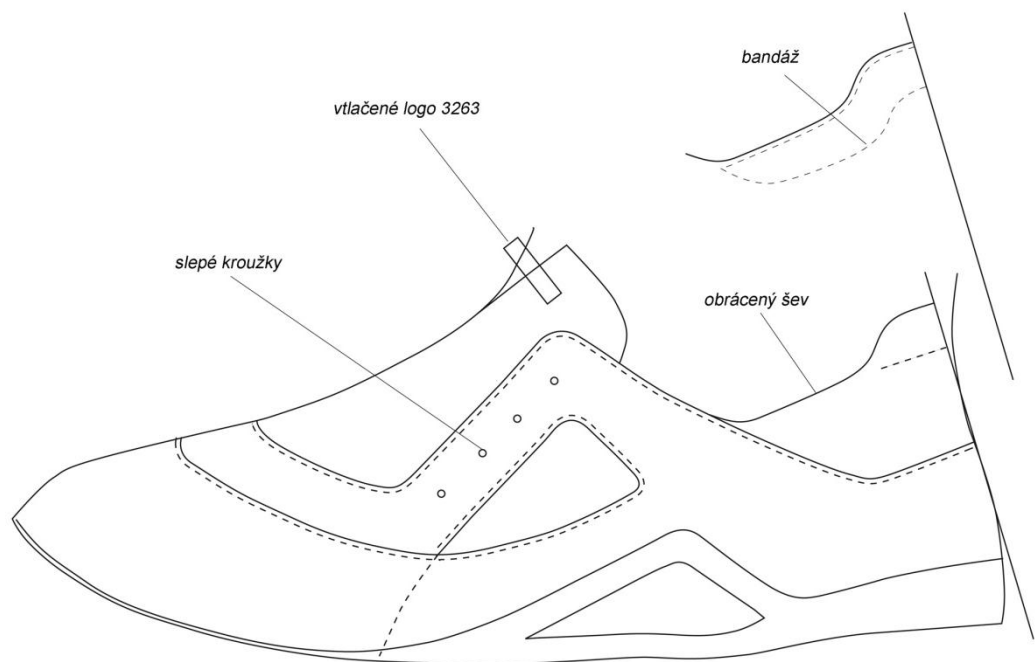
Příloha č. 11. Technologické detaily II.

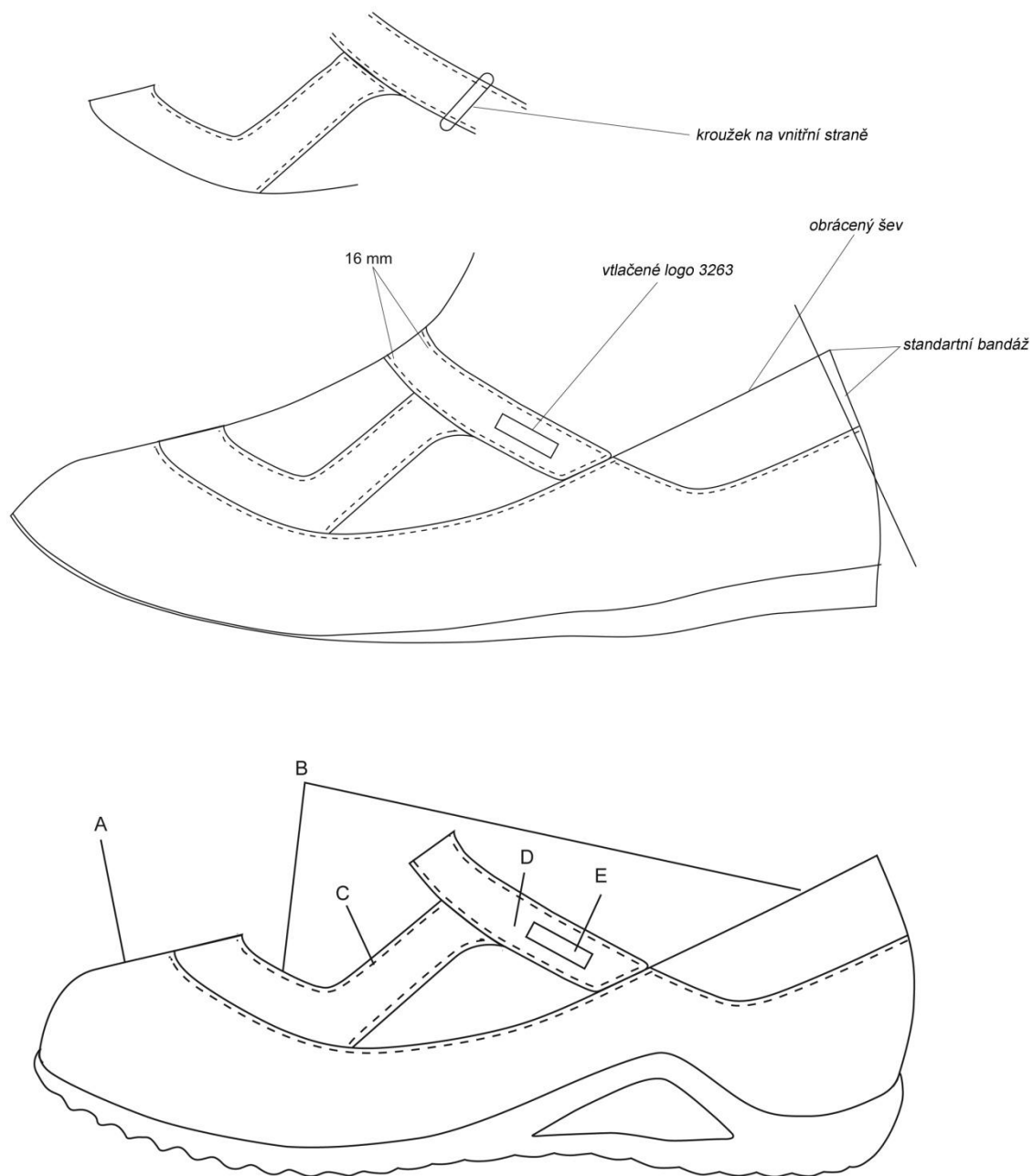
Příloha č. 12. Technologické detaily III.

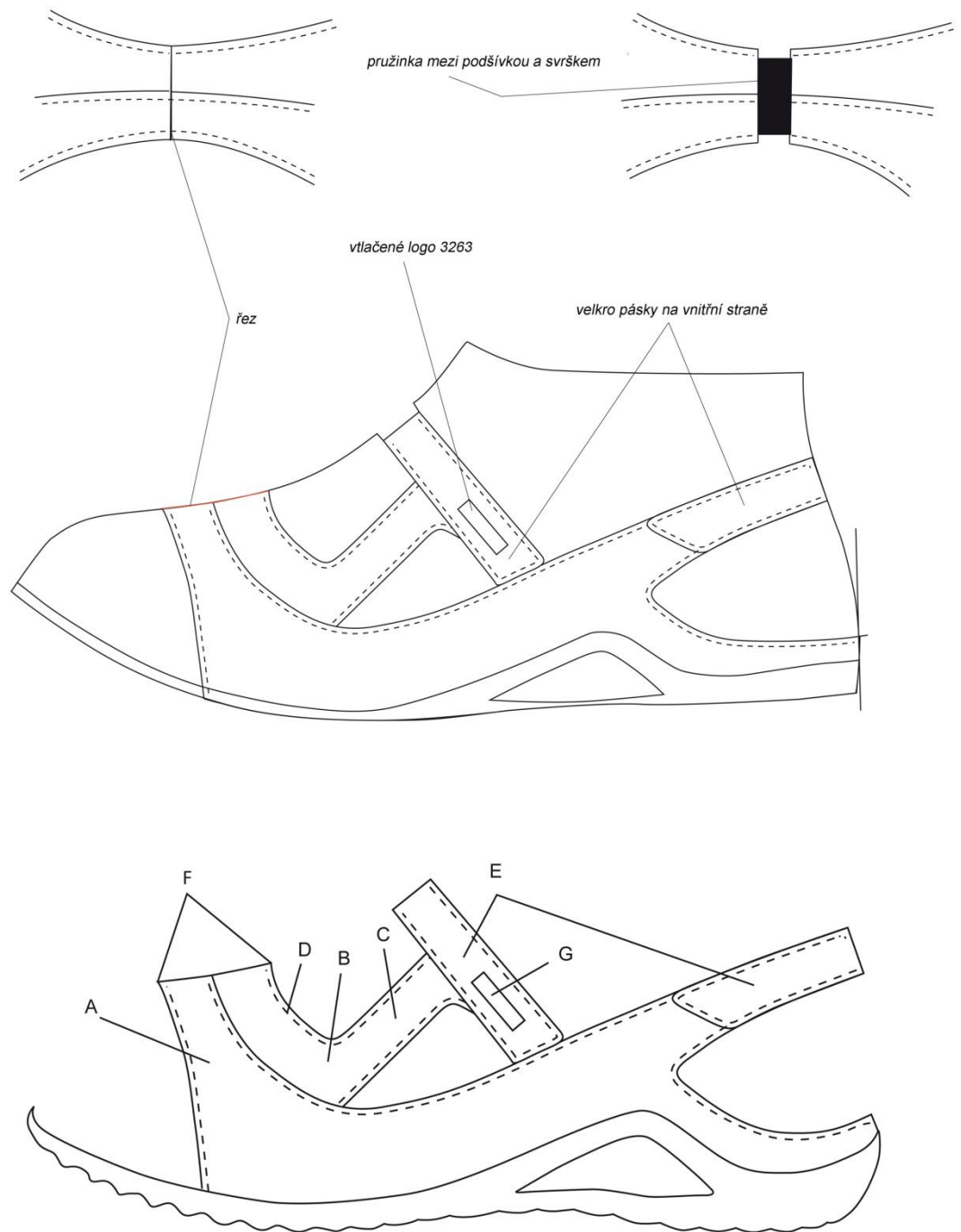
Příloha č. 13. Technologické detaily IV.

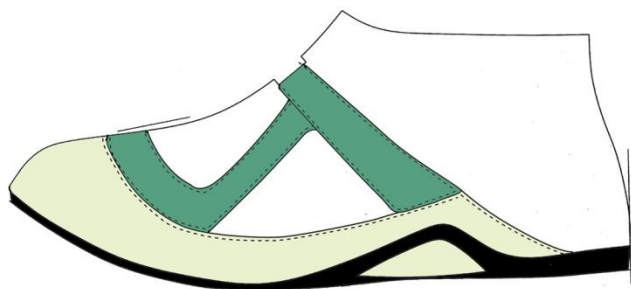
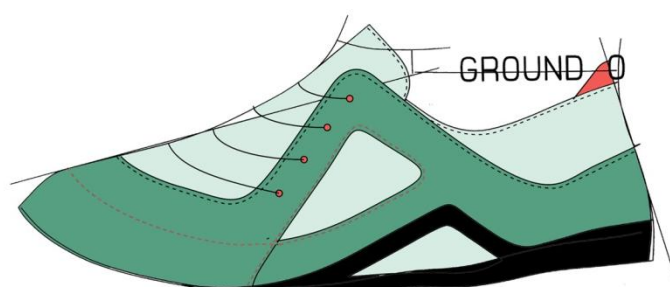
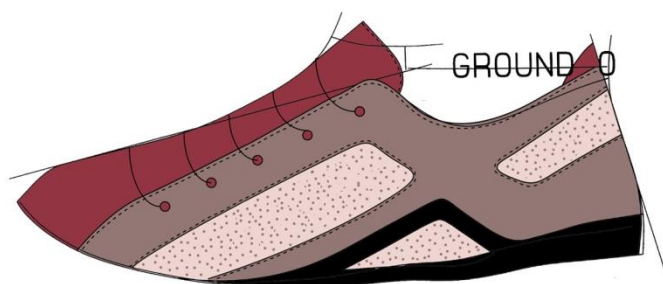
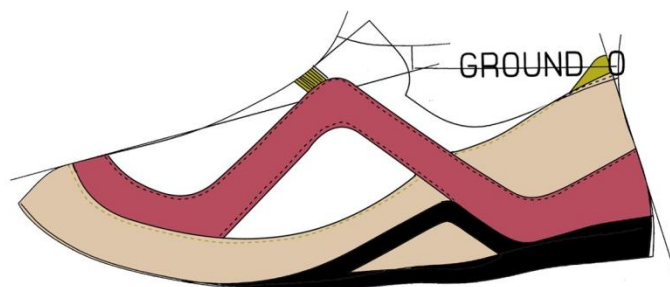
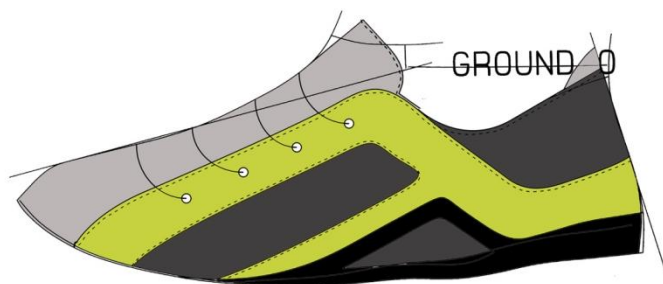
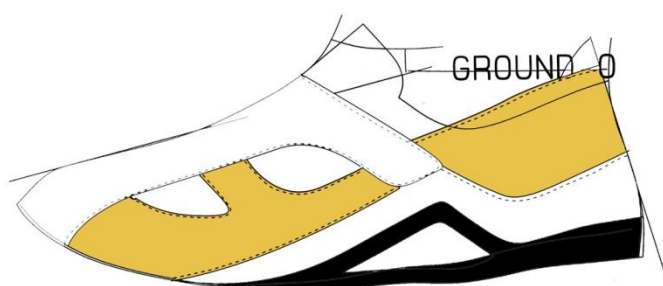
Příloha č. 14. Technologické detaily V.

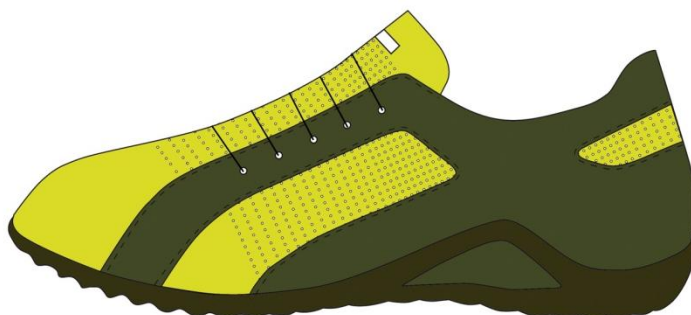
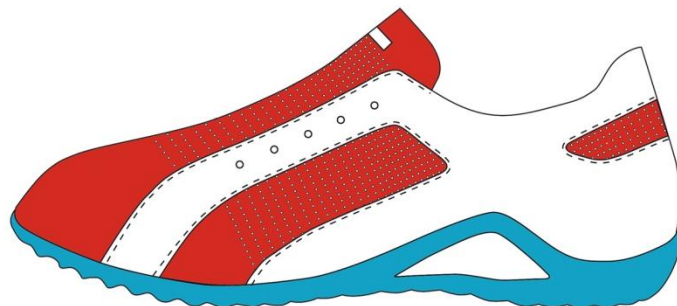
Příloha č. 15. Technologické detaily VI.

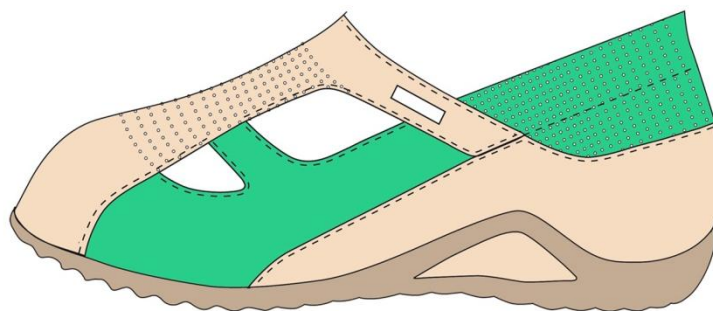
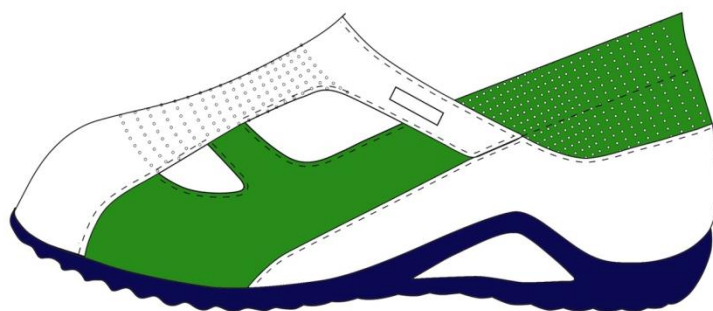
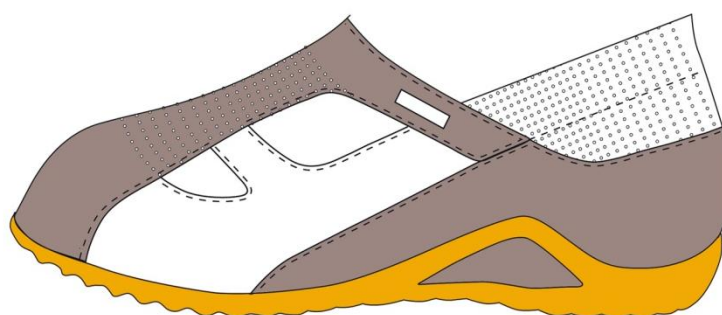
Příloha č. 16. Barevné varianty a stříhové řešení

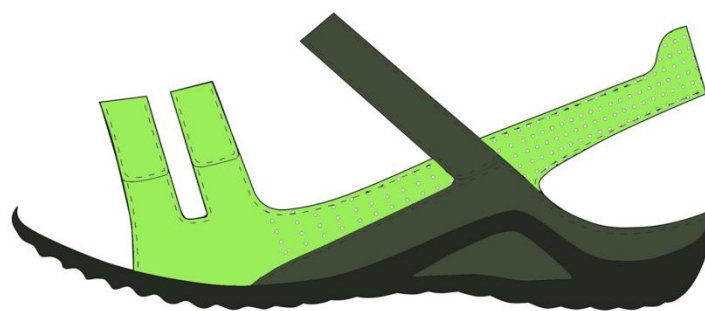
Příloha č. 17. Barevné varianty konkrétních modelů I.

Príloha č. 18. Barevné varianty konkrétních modelů II.

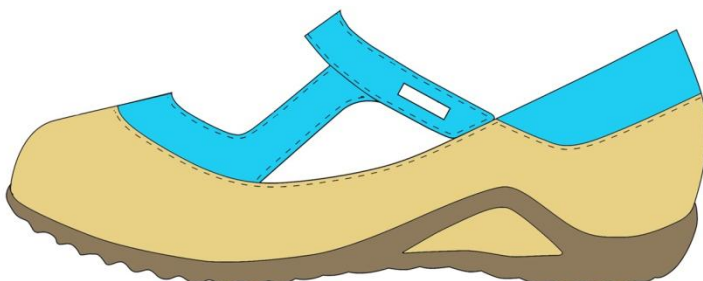
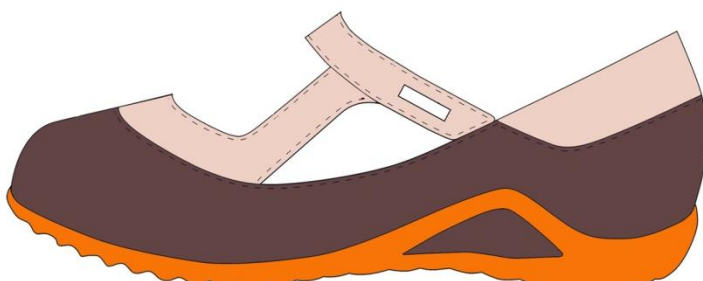
Příloha č. 19. Barevné varianty konkrétních modelů III.

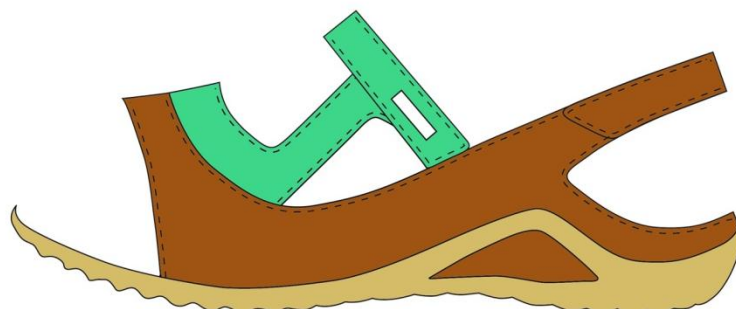
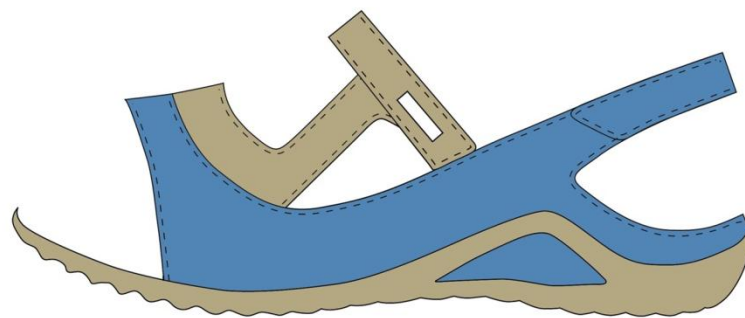
Příloha č. 20. Barevné varianty konkrétních modelů IV.

Příloha č. 21. Barevné varianty konkrétních modelů V.

Příloha č. 22. Barevné varianty konkrétních modelů VI.

Příloha č. 23. Fotodokumentace I.

Príloha č. 24. Fotodokumentace II.

Příloha č. 25. Fotodokumentace III.

